Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 163 (8153). 27 август, 1983 йил ● ШАНБА ● Баҳоси 3 тийин

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар қилишича, Ўзбекистон ССР саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот реализация қилиш юзасидан 1983 йил январь-август ойлари планини муддатидан илгари 26 августда бажардилар.

Кўмир, нефть ва газ қазиб чиқариш, машинасозлик маҳсулотларининг бир қанча турларини, минерал ўғитлар, ипгазлама ва шойи газлама, трикотаж буюмлар, пайпоқлар, чарм пойабзал, қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш саккиз ойлик плани ошириб бажарилиши кутилмоқда.

КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошираётган Тошкент области саноат корхоналари коллективлари социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулотнинг муҳим турларини ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича шу йил саккиз ойлик планини 26 августда муддатидан илгари бажардилар. Ой охиригача пландан ташқари 75 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилинади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг 18 августда Америка сенаторларининг бир группаси билан қилган суҳбати якунларини кўриб чиқди ва маъқуллади. Бу суҳбат муҳим аҳамиятга молик эканлиги таъкидланди. Ўртоқ Ю. В. Андропов суҳбат вақтида Совет-Америка муносабатларини ривожлантириш, мустаҳкам тинчлик учун, ракета-ядро уруши хавфини йўқотиш учун кураш масалаларида Совет Иттифоқининг принципиал йўл-йўриқларини уқтириб ўтди, шунингдек СССРнинг тинчлик борасидаги янги ташаббуслари баён қилинди.

Сиёсий бюронинг мажлисида Совет Иттифоқи Америка Қўшма Штатлари билан ҳар икки томонга наф келтирадиган ва умумий тинчлик иши учун кўп жиҳатдан фойдали бўлган нормал, яхши муносабатларда бўлишини истаётганлигини АҚШ давлат, сиёсат арбоблари ва жамоатчилиги аниқ-равшан тасаввур этиши зарур эканлиги қайд этилди. Бирор кимса кескинлик вазиятида СССРдан устун бўлишга умид қиладиган бўлса — бу хатарли янглишишдир.

Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг бундан буён қай тарзда бориши Европада ядровий қуролланишни чеклаш тўғрисидаги Женева музокараларида масалани ҳал этиш йўлларини топиш ёки топмасликка кўп жиҳатдан боғлиқдир. Сиёсий бюронинг мажлисида уқтириб ўтилганидек, Женева музокараларида АҚШ ҳуқуқий жиҳатдан тенг асосда ҳалол келишиб олишга интилган тақдирда муваффақият қўлга киритиш мумкин. Аммо Совет Иттифоқи ва бизнинг иттифоқчиларимиз манфаатларига зарар етказган ҳолда Совет Иттифоқининг бир томонлама ён беришига умид боғлаш ҳеч қандай истиқболга эга эмас.

Сиёсий бюро суҳбат вақтида ўртоқ Ю. В. Андроповнинг стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги музокараларга доир баён этган қоидалари ва Совет Иттифоқи ҳамда АҚШнинг ядро қуролларини кўпайтирмаслик тўғрисидаги совет таклифлари, шунингдек қуролланиш пойгасини космосга ёйишдек мудҳиш ва реал хавфнинг олдини олиш борасидаги янги совет ташаббуси катта аҳамиятга молик эканлигини таъкидлади. Совет Иттифоқининг жаҳондаги кўп мамлакатларда маъқулланган бу ташаббуси «космик фазода ва космосдан ерга нисбатан куч ишлатишни тақиқлаш тўғрисида»ги шартнома лойиҳасида ўзининг конкрет ифодасини топди. Совет Иттифоқи бу лойиҳани расмий суратда БМТга тақдим этди. Сиёсий бюро Қўшма Штатлар йўлдошга қарши ишлатиладиган қуролни космосга учиришни бир томонлама тўхтатиб қўйишни эълон қилган СССРдан ўрнак олади, деб умид билдиради.

Ўртоқ Ю. В. Андропов ҳозирги вақтда жаҳонда мавжуд бўлган кескинлик ва можаро манбалари проблемасига СССР қандай ёндашаётганлигини баён қилиб берди. Бу ёндашиш давлатларнинг ички ишларига четдан аралашувга, таҳдид қилиш ва қуролли кучларни ишлатишга йўл қўймасликни, можароларни тинч воситалар билан, ўзаро мақбул қарорларга келиш йўлларини қидириб топиш билан бартараф қилиш зарурлигини кўзда тутади. Сиёсий бюронинг мажлисида бундай ёндашув принципиал аҳамиятга молик эканлиги кўрсатиб ўтилди.

Сиёсий бюро КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиевнинг Сурия Халқ Кенгаши делегацияси билан қилган суҳбатини маъқуллади. Дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг мустаҳкам негизида Совет-Сурия муносабатлари муваффақиятли ривожланаётганлиги қайд этилди. Яқин Шарқдаги можарони кенг кўламда адолатли бартараф қилиш учун курашда ҳар икки мамлакат биргаликда ҳаракат қилаётганлиги муҳим аҳамиятга эгадир.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, 1982—1983 йилларнинг қиш фаслида чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг якунларини кўриб чиқди. Кўпгина колхозлар, совхозлар, хўжаликлараро корхоналар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари, районлар, областлар, ўлкалар, автоном ва иттифоқдош республикалар КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб чорвачиликнинг ем-хашак базасини анча мустаҳкамладилар, мол туёғини сақлаш ва унинг маҳсулдорлигини оширишни таъминладилар ва шу асосда чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказиб, гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришда катта силжишларга эришдилар, давлатга чорвачилик маҳсулотларини сотиш планлари ва социалистик мажбуриятларни бажардилар, мамлакатнинг Озиқ-овқат программасини амалга оширишга салмоқли ҳисса қўшдилар.

Шу билан бирга бир қанча республика, ўлка ва областларда социалистик мусобақа натижаларини якунлаштириш вақтида чорва қишловини ўтказиш, чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва харид қилишда катта камчиликлар борлиги: озуқа тайёрлаш учун имкониятлардан суст фойдаланилганлиги, унинг запаслари оқилона сарф қилинмаётганлиги ҳам аниқланди.

8 иттифоқдош республика, 33 автоном республика, ўлка ва область, 200 қишлоқ районн, 1000 колхоз, совхоз, хўжаликлараро корхоналар ва бошқа корхона ҳамда ташкилотлар Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиблари деб топилди ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди, ҳамда уларга пул мукофотлари берилди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети қишлоқ хўжалигидаги ва агросаноат комплексининг бошқа тармоқларидаги ходимларнинг фидокорона меҳнатига юксак баҳо бериб, қишлоқ меҳнаткашларини 1983—1984 йиллардаги қиш даврида чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилишни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини давом эттиришга даъват қилдилар. Шу мақсадда барча хўжаликларга дон ва бошқа экинлар ўрим-йиғими туғаллана бориши билан бўшаб қолган куч ва воситаларни озуқа тайёрлаш, хусусан силос бостиришни давом эттиришга дарҳол сафарбар қилишни, бунда мавжуд чорва молларни қўлда боқиш даврида ширали ва дағал озуқа билан тўла таъминлашни кўзда тутиш тавсия этилди.

Сиёсий бюронинг мажлисида СССРнинг ички ва халқаро ҳаётига доир бошқа баъзи масалалар кўриб чиқилди.

Ю. В. АНДРОПОВНИНГ «ПРАВДА» газетаси саволларига жавоблари

Савол. Европада ядровий қуролларни чеклаш тўғрисида Совет-Америка музокаралари янги даврасн бошланиши арафасида шу музокараларнинг бундан аввалги даврасида Америка томони олға силжишга умид бахш этувчи аллақандай эпчил таклифларни ўртага қўйганлиги тўғрисида Ғарбда айтилаётган гаплар ҳақиқатга тўғри келиш келмаслигини билишни хоҳлардик.

Жавоб. Йўқ, ҳақиқатга тўғри келмайди. Музокараларда ҳозирча ҳеч қандай олға силжиш йўқ ва АҚШнинг ҳозирги позицияси сақланиб қоладиган бўлса афсуски, бунга умид боғлаб бўлмайди.

Америка позициясининг бутун «эпчиллиги» қуйидагилардан иборат.

АҚШ илгари СССР ўртача олисликка учириладиган ҳамма ракеталарини мамлакатнинг Европа қисмидагина эмас, шу билан бирга Шарқий қисмида ҳам нолга қадар қисқартсин, яъни ўртача олисликка учириладиган ҳамма ракеталарини йўқ қилсин, деб таклиф қилган эди, (бу гап Женевада олиб борилаётган музокаралар мавзуига умуман тааллуқли эмас), айни маҳалда НАТО блоки томонидан ҳеч нарса биронта ракета ҳам, бирoнта самолёт ҳам сира йўқ қилинмаган — ёҳуд образли қилиб айтганда, уларнинг қисқартирилиши нолга тенг бўлган бўлур эди. Америка «нол варианти»нинг моҳияти мана шундан иборат бўлиб, СССРдаги ракеталар йўқотилар, НАТО блокидаги ракеталар эса, сира камайтирилмаган бўлур эди.

Энди бўлса АҚШ СССР ўртача олисликка учириладиган маълум миқдордаги ракеталарини сақлаб қолишига рози бўлаяпти-ю, лекин бунда АҚШ ўртача олисликка учириладиган ядровий воситаларининг биронтасини ҳам камайтиришни у ёқда турсин, бунинг устига Европада бу ердаги мавжуд Англия ва Франция ракеталарига қўшимча равишда совет ракеталарининг сонига баббаравар миқдорда Американинг янги ракеталарини жойлаштириш «ҳуқуқини» олган бўлур эди. Бошқача қилиб айтганда, биз ўртача олисликка учириладиган ядровий воситаларимизни бир ёқлама тартибда камайтиришимиз устига ўзимизга ва иттифоқчиларимизга мўлжал олдирилган Американинг янги ракеталари жойлаштирилишига ҳам розилик беришимиз керак экан.

Соғлом фикр мазах қилингандагина бу гапни эпчиллик деса бўлади.

Эпчиллик тўғрисида шу сўзнинг ҳақиқий, ижобий моҳияти тўғрисида гапирадиган бўлсак музокаралар бошланганидан бери Қўшма Штатлар эмас, Совет Иттифоқи ана шу эпчилликни кўрсатиб келмоқда.

Айни Совет Иттифоқи Европа учун соҳта эмас, балки ҳақиқий ноль вариантини — ўртача олисликка учириладиган, шунингдек тактик ядровий воситаларнинг ҳаммасини йўқотишни таклиф этди. Лекин АҚШ бу ҳақда гапиришни ҳам хоҳламаяпти.

Башарти, Ғарб масалани шундай тубдан ҳал этишга тайёр эмас экан, — бизнинг бу ишга тайрлигимиз ўз кучида қолаверади, — унчалик муҳим бўлмаса ҳам, аммо олисни кўзловчи бошқа бир вариантни: Европада ўртача олисликка учириладиган ҳар қандай янги воситалар жойлаштирилишидан воз кечишни, мавжуд воситаларнинг эса ҳаммасини тахминан уч баравар қисқартириб, ҳозирча СССРда ва НАТО томонида 300 тадан шундай воситалар қолдиришни таклиф этдик.

Ғарбда бундай вариант адолатли эмас, чунки СССР ижозат этилган 300 та ядровий восита миқёсида НАТО тарафида бўлганидан кўпроқ ракеталар сақлаб қола олиши мумкин, деган гаплар муносабати билан Европадаги қисқартиришлардан кейин Англия билан Францияда ўртача олисликка учириладиган қанча ракета бўлса роппа-роса шунча ракета қолдиришга тайёрлигимизни айтдик. Шунга мувофиқ иккала тарафда ўртача таъсир радиусига эга бўлган ядровий қурол элтувчи самолётлар тенг миқдорда қолган бўлур эди.

Шунда баъзи кимсалар яна бир «баҳона» қила бошлади: томонлардаги ракеталар сони баравар бўлгани ҳолда Совет Иттифоқи ўзининг СС-20 ракеталаридаги ядровий қалпоқлар жами сони жиҳатидан гўё устунликка эга бўлади, деб даъво қила бошладилар. Лекин Совет Иттифоқи қурол элтувчилар (ракеталар ва самолётлар) сони жиҳатидан ҳам, шунингдек улардаги ядровий зарядлар сони жиҳатидан ҳам тенглаштириш тўғрисида келишиб олишга розилик билдириши билан ана шу «баҳона» ҳам узоққа бормади.

Натижада Совет Иттифоқининг Европа зонасида ўртача олисликка учириладиган ракеталари ҳам, шу ракеталардаги ядровий қалпоқчалар ҳам 1976 йилгача бўлганидан анча оз бўлур эди. Ўшанда бизда НАТОнинг нақлига кўра, тўс-тўполон келтириб чиқарган СС-20 ракеталари умуман йўқ эди.

Хўш шундай экан, бизнинг тутган позициямизда адолатсиз ва номатлуб нима нарса бор, деган савол туғилади. Бизнинг позициямиз — томонларнинг тенглик ва баббаравар хавфсизлик принципига асосланган ҳалол, изчил ва айни маҳалда эпчил позициядир. АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчиларида дарҳақиқат тенглик принципида аҳдлашувга заррача истак пайдо бўлганида эди Женевада олиб борилаётган музокаралардаги ишлар бутунлай бошқача йўлдан борган ва битимга келишишни бунчалик узоқ кутишга тўғри келмаган бўлур эди.

Савол. АҚШ ва НАТО қилаётган сиз эслатиб ўтган ҳийла-найранглардан ташқари Ғарбда СССР мамлакат Европа қисмидаги ўртача олисликка учириладиган ракеталари сонини камайтиришга розилик бераётиб, уларни ўзининг Шарқий районларига кўчириб ўтказишнигина назарда тутаётир, деб кўпинча даъво қилмоқдалар. Сиз шу хусусда нима дейсиз?

Жавоб. Бундай даъволар бутунлай нотўғри. Бунда ҳеч қандай ҳийла-найранг йўқ. Европада ўртача олисликка учириладиган ядровий қуролларни камайтиришнинг асосий методи уларни кўчириб олиб йўқ қилиб юборишдан иборат эканлигини ўзимиз бундан бир мунча илгари таклиф қилгандик. Музокараларда иккала томондан нима нарса қандай қилиб йўқ қилинишига шартлашиб олайлик деб америкаликларга очиқ-ойдин айтдик. Улар эса ўзларини бундан ҳам четга олмоқдалар.

Бугун мен яна бир катта қадам қўйишга тайёрлигимизни маълум қилмоқчиман.

Ўзаро матлуб битимга, шу жумладан АҚШ Европада янги ракеталарни жойлаштиришдан воз кечишга эришилгудек бўлса Совет Иттифоқи мамлакатнинг Европа қисмидаги ўртача олисликка учириладиган ракеталарини Англия билан Франция ракеталари сонига баравар даражага қадар камайтиргани ҳолда камайтириладиган шу ракеталарнинг ҳаммасини йўқ қилган бўлур эди. Шундай қилинганида Ғарбда СС-20 номи билан машҳур бўлган замонавий ракеталарнинг анчагина қисми ҳам йўқ қилинган бўлур эди.

Совет Иттифоқи билдираётган шу янги яхши ниятнинг ниҳоятда муҳимлигини таъкидлаш зарурати бўлмаса керак.

Бу нарса биринчидан, гўё Совет Иттифоқи камайтирилиши лозим бўлган СС-20 ракеталарини Европадан Шарққа ўтказибоқ уларни сақлаб қолиш ниятида, деб НАТО мамлакатларида тарқатилаётган гапларни чиппакка чиқаради.

Иккинчидан, ҳозир Хитой билан Япония ракеталарнинг шундай жойии ўзгартирилиши имкониятлари хусусида ташвишланиб айтаётган гаплар ҳам бирон асосдан маҳрум бўлади.

Айтилган шу гаплардан Совет Иттифоқи музокараларда масалани ҳал этиш йўлини топиш учун, Европада ядровий қуролланиш пойгасининг навбатдаги, чунончи ниҳоятда хатарли даврасига йўл қўймайдиган ўзаро матлуб аҳдлашувга эришиш учун ўзига боғлиқ ҳамма ишни қилиб келганлиги ва ҳозирда ҳам шундай қилаётганлиги ҳар бир холис ниятли кишига равшан бўлмоғи керак.

Шундай аҳдлашувга эришиб бўлиш-бўлмаслиги АҚШга, умуман НАТОга боғлиқ. 6 сентябрда бошланадиган музокаралар шу жиҳатдан олганда, ҳал қилувчи музокаралар бўлади.

Яна бир бор таъкидлаб ўтаманки, Совет Иттифоқи музокаралар бошлангандан бериқ амалий ва эпчил йўл тутиб келаяпти. Бошқа бир гапни ҳам уқтирмоқчиман: эпчиллигимизнинг ҳам чеки бор — Совет давлати ва унинг иттифоқчилари хавфсизлигининг манфаатлари шуни тақозо этади.

Музокараларда АҚШнинг тутадиган позицияси аввалгидек ноконструктив ва бир ёқлама бўлиб қолаверса иш Европада Америка «Першинглари» ва қанотли ракеталари амалда жойлаштирилишигача бориб етадиган бўлса, регионал миқёсда, Европа миқёсида ҳам, ялпи миқёсда ҳам кучлар мувозанатини сақлаш учун, табиийки, тегишли қарши чоралар кўришимизга тўғри келадики, бу хусусда ҳеч кимда ҳеч қандай гумон бўлмаслиги керак.

Савол. Сиз Европада ядро қуроллари тўғрисидаги масалада Хитойни эсга олиб ўтишингиз муносабати билан ядро қуролларини чеклаш ва умуман қуролсизланиш масалалари юзасидан ХХРнинг позицияси қандай деб савол беришни истар эдик?

Жавоб. Маълумки, Хитой Халқ Республикасининг ўз ядровий потенциали бор; бу потенциал аста-секин ўсиб бормоқда. Хитой ядро қуролларини чеклаш ва қисқартиришга доир музокараларда ҳозирча иштирок қилаётгани йўқ. Ҳозирги вақтда ХХР раҳбарларида ядро қуроли ва бошқа қуролларга оид бўлган ҳамда БМТда ва Женева қуролсизланиш комитетида муҳокама этилаётган баъзи масалаларга гўё қизиқиш пайдо бўлганлигини пайқаб турибмиз. Башарти бу тенденция ривожланар экан, шубҳа йўқки, Хитой ядровий урушнинг олдини олиш ва ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатиш билан боғлиқ бўлган проблемаларни ҳал этишга катта ҳисса қўша олган бўлур эди.

Савол. Сиз Совет-Хитой муносабатлари тўғрисида бирор гап айтишни истар эдингизми?

Жавоб. Биз йигирма йил мобайнидаги Совет-Хитой муносабатлари аҳволини нонормал бир ҳолат деб ҳисоблаб келмоқдамиз.

Кейинги вақтларда бизнинг муносабатларимизда баъзи ижобий тенденциялар рўй берди. Икки мамлакат ўртасида махсус вакиллар даражасида сиёсий маслаҳатлар олиб борилмоқда; уларнинг навбатдаги даврасн 6 октябрда Пекинда бошланади. Савдо-сотиқ ҳажмлари ўсмоқда, бошқа бир қанча соҳалардаги алоқалар аста-секин ривожланмоқда.

Аммо икки томонлама муносабатларнинг ҳозирги даражаси бизнинг фикримизча, Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси каби буюк ва қўшни давлатлар ўртасида ўрнатилиши лозим бўлган даражада эмас.

Савдо-сотиқни янада кенгайтириш, иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни йўлга қўйиш соҳасида, маданий, спорт алоқалари ва бошқа хилдаги алоқалар соҳасида кўп иш қилиш мумкин. Совет-Хитой чегараси районида ишонч тадбирларини биргаликда ишлаб чиқиш ва амалга ошириш икки мамлакат ўртасидаги муносабатларда муҳитни яхшилашга анча ёрдам берган бўлур эди.

Биз жаҳон тараққиётининг туб масалалари юзасидан, аввало тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш масалалари юзасидан ҳам Хитой билан сиёсий мулоқот олиб боришга тайёрмиз.

Баъзи муҳим халқаро проблемаларга, айрим давлатлар билан муносабатларга ёндошишда Хитой билан бизнинг орамизда кўпгина тафовутлар бор, албатта. Аммо, биз шу нарсага қатъий асосланамизки, Совет-Хитой муносабатлари учинчи мамлакатларга зарар етказмайдиган тарзда уюштирилиши керак. Биз Хитой томонидан ҳам шу нарсани кутамиз.

СССР билан ХХР ўртасидаги муносабатларни соғломлаштириш халқаро вазият кескинлашган ҳозирги шароитда жуда муҳим ва актуал аҳамиятга эгадир. Биз уруш хавфини йўқотиш ва тинчликни мустаҳкамлаш масалаларида Совет ва Хитой халқларининг манфаатлари объектив равишда бир-биридан фарқ қилмаслигига ишончимиз комил. Тинчлик социализм идеали эканлиги тўғрисида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Ҳар икки мамлакатларимизнинг узоқ вақтларга мўлжалланган катта хўжалик вазифалари бор. Бу вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун қулай ташқи шароитлар бўлиши керак.

Шу тариқа, Совет-Хитой муносабатларининг ижобий ривожланишидан мамлакатларимиз ҳам ютиб чиқади, бутун халқаро вазият ҳам шубҳасиз, наф кўради.

МУРАББИЙЧИЛИК ҲАРАКАТИГА КЕНГ ЙЎЛ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КАСАБА СОЮЗЛАРИ СОВЕТИ ВА ОБЛАСТЬ КОМСОМОЛ КОМИТЕТИНИНГ ҚЎШМА ПЛЕНУМИ

Тошкент область касаба союзлари Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ область комитетининг қўшма пленуми бўлди.

Область касаба союзлари Советининг раиси А. В. Браилов «Мураббийлик ҳаракатининг аҳволи ва уни СССР касаба союзлари XVII съезди ва ВЛКСМ XIX съезди қарорлари асосида янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» доклад қилди.

Коммунистик партия, деб таъкидлади докладчи, мураббийликни ривожлантиришга, ёш авлодни партия ишига, улуғ Ленин ишига, Октябрь идеалларига содиқатли бўлиш руҳида тарбиялашга ҳамиша катта эътибор бериб келмоқда.

Жамиятимиз олға томон ривожланиб борган сайин меҳнат коллективларининг ижтимоий-тарбиявий вазифалари чексиз ўсиб бормоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми материаллари, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг яқинда қабул қилинган «Социалистик меҳнат интизомини мустаҳкамлашга доир ишларни кучайтириш тўғрисида»ги ва СССР Министрлар Совети ҳамда ВЦСПСнинг «Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш юзасидан қўшимча тадбирлар тўғрисида»ги қарорлари, шунингдек, «Меҳнат коллективлари тўғрисида СССР Қонуни» буни яна бир бор тасдиқлади.

Партиянинг мураббийлик ҳаракатини янада такомиллаштириш тўғрисида қилаётган ғамхўрлиги КПСС Марказий Комитетида партия ва меҳнат ветеранлари билан бўлган учрашувда янгидан намоён бўлди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андропов бу учрашувдаги нутқида партия ва меҳнат ветеранлари тўплаган ҳаёт сабоқлари ниҳоятда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаш билан бирга ветеранлар тажрибаси, билими ёшлар билан ишлашда ҳозир айниқса муҳим эканлигини қайд қилиб ўтди.

Областимизда ҳар йили 70 мингга яқин йигит ва қиз ишчилар синфи сафига қўшилмоқда. Ёшларга ҳаётда ўз ўрнини топиб олишда, ленинча ибора билан айтганда, ўзини «эркин меҳнат улуғ армияси»нинг бир зарраси сифатида ҳис этишда ёрдам бериш пойтахт область касаба союз ва комсомол ташкилотларининг муҳим бурчи ҳисобланади.

Ҳозир ўз ишининг устаси бўлган, катта ҳаёт ва ишлаб чиқариш тажрибасига эга новаторлардан 40 минг киши ёшларни меҳнат ва аҳлоқий тарбиялашга астойдил кўмаклашиб келмоқдалар.

Докладчи областдаги илғор корхоналар, колхозлар ва совхозлардаги мураббийларнинг иш тажрибаси тўғрисида гапириб берди. Бу масалада В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида катта амалий тажриба тўпланган. Бу ерда 3 мингдан ортиқ кекса ишчилар мураббий ҳисобланадилар.

Олмалиқ кон-металлургия комбинати ишлаб чиқариш бригадаларининг 126-ҳунар-техника билим юрти ўқув группалари устидан коллектив мураббийлиги касб ва ғоявий-ахлоқий тарбиянинг таъсирчан формаси бўлиб қолди.

Мураббийликнинг бу формасини жойлардаги касаба союз ва комсомол комитетлари ўз корхоналарида изчиллик билан ривожлантиришлари керак. Касаба союзлари ва комсомол органлари мураббийлар фаолиятининг ҳамма томонларини кузатиб боришлари ва уларнинг иш форма ва методларини такомиллаштиришлари, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбия бирлигига эришиш учун курашишлари керак.

«Ташсельмаш» заводида, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида, Тошкент тўқимачилик комбинати, «Главташкентстрой»нинг 1-уйсозлик комбинати, Чирчиқ, Олмалиқ, Ангрен шаҳарларидаги кўпгина корхоналар, Коммунистик, Тошкент ва бошқа бир қатор районларнинг хўжаликларида ёшлар билан ишлашнинг хилма-хил формаларидан фойдаланилмоқда.

Шу билан бирга докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар таъкидлаганидек, қатор корхоналарда мураббийлар кенгашлари фаолиятида юзакичилик ҳоллари учраб туради. Улар мураббийларга амалий ва методик ёрдам кўрсатмайдилар, мураббийлик ҳаракатида қатнашувчи кекса илғор ишчилар тажрибасини умумлаштириб ёймайдилар.

Ўсмирлар ва ишлаб чиқаришга янги келган ёшлар ўртасида мусобақани ташкил этишни яхшилаш йўлида кўп ишлар қилишга тўғри келади.

Область касаба союзлари комитетлари, корхоналар, колхоз ва совхозларнинг касаба союз ташкилотлари, комсомол комитетлари маҳсулот сифатини яхшилаш, ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни кучайтириш, хом ашё, энергия, иш вақтини тежаш мақсадларида ўтказиладиган мусобақага эътиборни кучайтиришлари керак. Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларида, уюшқоқлик, тартиб-қоида ва онгли интизом учун курашда бошланғич касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарларига талабчанликни ошириш лозим.

Пленумда тажрибали мураббийлар: Бўка районидаги Ҳамза номли колхоз бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Гулаҳмедова, «Ташоблсельстрой» тресги 10-кўчма механизациялашган колонна комплекс бригадасининг бригадири, 1982 йилги область мукофоти лауреати С. Маннопов, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси, республика Ленин комсомоли ҳамда Виноградовалар номидаги мукофотлар лауреати ВЛКСМ XIX съездининг делегати К. Ёқуббоева, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг токари Л. Дубинина ўртоқларнинг сўзлари диққат билан тингланди.

Докладни муҳокама қилишда Тошкент область комсомол комитетининг биринчи секретари М. Маҳмудов, В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба союз комитетининг раиси В. Хомова, «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси заводининг директори В. Бабаев, область ҳунар-техника таълими бошқармаси бошлиғи А. Кусаев қатнашдилар.

Пленумда Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари В. А. Антонов сўзга чиқди.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Пленум ишида Ўзбекистон касаба союзлари совети секретари О. К. Адаманов, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. А. Алламуродов иштирок этдилар.

ДЕФОЛИАЦИЯ ТРАКТОРДА ЎТКАЗИЛАДИ

БЎКА районидаги Тимирязев номли колхоз пахтакорлари ўтган йили ҳар гектар ердан 42 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олган эдилар. Ўн биринчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида ҳосилдорликни янада ошириш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

— Очиғини айтганда ўтган йилги натижадан кўнглимиз тўлмаган эди,— дейди колхоз бош агрономи Жалил Исмоилов. — Шунинг учун 1983 йил бошиданоқ ишни ҳар жиҳатдан пухта ташкил этдик. Мақсадимиз 1060 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 48 центнердан, жами 5 минг тоннадан ортиқ пахта йиғиштириб олишдир.

Бу йил ҳашаротларга қарши курашда фақат трактор аппаратларидан фойдаланилмоқда. Бунинг фойдаси катта бўлаётир. Биринчидан, атроф-муҳит тоза сақланмоқда. Хўжаликда самолётда дори сепилганига нисбатан икки баравар маблағ иқтисод қилиб қолинмоқда. Ғўза баргини тўкишда ҳам трактор аппаратлари ишлатилади. Мавжуд 5 та ОВХ-14 ва ОВХ-28 агрегатлари ишга тахт қилиб қўйилди.

О. ҲАМРОЕВ.

ЭРТАГА—ШАХТЁРЛАР КУНИ

АНГРЕН «ҚОРА ОЛТИН»И

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ тўнғич кочегаркаларидан бўлмиш Ангрен кўмир разрези featureончилари ўзларининг навбатдаги анъанавий байрамларини меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришган ҳолда кутиб олмоқдалар. Разрез кончилари КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошира бориб, барча ишлаб чиқариш кўрсаткичлари бўйича давлат планларини муваффақиятли бажардилар. Халқ хўжалигининг ёқилғига бўлган талаби қондирилди, планданташқари етказиб берилаётган маҳсулот салмоғи сезиларли даражада ортди.

Ўн биринчи беш йилликнинг бошлариданоқ разрезимизда реконструкция ишларини бажариш ишлари белгиланди. Бу тадбир аввало кочегаркамизнинг ёнгинасида областимиздаги энг йирик нурхона — Янги Ангрен ГРЭСи қурилаётганлиги муносабати билан авж олдирилди. ГРЭСнинг ишлаши Ангрен кўмирига асосланганлиги унинг дастлабки энергоблоклари ишга туширилгунга қадар разрезни тўла реконструкциялаб бўлишни талаб этади. Лекин айни пайтнинг ўзида халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун ёқилғи етказиб беришни бир дақиқа ҳам тўхтатиш мумкин эмас. Гарчанд ана шу вазифаларни бажариш бирмунча қийин ва масъулиятли бўлсада, кончиларимиз қурувчилар билан ҳамкорликда ҳар иккала масалани ҳам муваффақиятли ҳал этаётганликлари қувончлидир.

Беш йилликнинг ўтган икки ярим йили ичида шахтёрларимиз пландан ташқари 430 минг тонна кўмир қазиб чиқардилар. Шу жумладан, рўзғор юмушлари учун 132 минг тонна ёқилғи етказиб берилди. Ялпи маҳсулот тайёрлаш топшириғи 5 миллион 761 минг сўм зиёдаси билан бажарилди. Пландан ташқари реализация қилинган маҳсулот 5 миллион 746 минг сўмликни ташкил этди. Бундай юксак кўрсаткичларга нималар ҳисобига эришилди, деган савол ўз-ўзидан туғилиши мумкин.

Янги конлар очиш ҳамда мавжудларини кенгайтириш билан бирга разрезни янги, серунум техника воситалари билан бойитиш ишлари давом эттирилди. Қатор участкалар янги техникалар билан мустаҳкамланди. 7 та турли қувватдаги экскаваторлар ишга туширилганлигини ҳамда янги «ЭРГВ-630» ротор экскаватори синовдан ўтаётганлигини айтиш кифоя деб ўйлайман. «ДЭК-25» ҳаракатланувчи кўтарма кранлар ёрдамида темир йўлларни кўчириш ва янги ерларни қуриш технологияси янада такомиллаштирилди. Натижада янги участкалардан ёқилғиларни ташиб кетиш анча осонлашди.

Янгиликларни ишлаб чиқаришга жорий этишда ҳамда меҳнат унумдорлигини оширишда разрез рационализатор ва ихтирочилари кўшаётган ҳисса салмоқлидир. Ҳар йили улар томонидан ўнлаб самарали таклифлар киритилади. Улар ишлаб чиқаришга жорий этилгач, минглаб сўмлик фойда беришдан ташқари оғир қўл меҳнати талаб этиладиган операциялар механизациялаштирилади, унумдорлик сезиларли даражада ортади. Жумладан, беш йиллик бошидан бери разрезимизда 250 та янги таклиф ишлаб чиқариш асосидан жой олди. Бугунгача бўлган ҳисобларга кўра улардан келган фойда 700 минг сўмдан ошиб кетди. Бундан ташқари қатор янгиликлар техникадан унумли фойдаланиш, материаллар, эҳтиёт қисмлар, ёнилғи-энергетика ресурсларидан тежамли фойдаланиш имконини берди.

Кончиларнинг анъанавий байрамлари арафасида янги усулни қўллаб, меҳнатда барчага намуна бўлаётган коллективларни алоҳида таъкидлаш ўринлидир. Меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада формаси асосида ишлаётган бригадалар социалистик мусобақада байроқдорлик қилишлари бугунги кунда ҳеч кимни таажжублантирмайдиган бўлиб қолди. Чунки айни пайтда жами ишчиларнинг 60 процента бу усулга жалб этилган бўлиб, улар бригада методининг барча афзалликларини чуқур тушуниб етдилар. Ҳозирги пайтда разрезимизда ягона наряд асосида ишловчи бригадирларгина эмас ҳатто участкалар ташкил этишга қатъий киришилди. Шу йилнинг 1 июлидан бошлаб тажриба сифатида 6-участка бугунлай ишнинг пировард натижасига кўра ҳақ оладиган бўлди. Ўтган бир ярим ой ичидаёқ бу участкада кескин ўзгариш ясалганлигини айтиш кифоя. Эндиликда бошқа участкаларда ҳам бу тажрибани қўллашга киришиш зарур.

Юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, 1983 йилда разрезни реконструкциялашга тайёрлаш даври тугайди. Шу йилдан бошлаб кенг ҳажмдаги қайта қурилиш ишлари авж олдирилади. Йил охиригача реконструкциялаш мақсадида сарфланадиган капитал маблағ 18,8 миллион сўмликни ташкил этади. Ўн биринчи беш йилликда иккита комплекс ишга туширилиши лозим. Улар разрез қувватини йилига 1,2 миллион тоннага ошириши кўзда тутилган. Ана шу мақсадлар учун 1984—1985 йилларда 55 миллион сўмлик капитал маблағни ўзлаштириш талаб этилади. Бундан ташқари бунёдкорлар 46 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришлари лозим.

Разрезимизда реконструкциялаш ишларини бажаришни тақозо этаётган янги Ангрен ГРЭСи қурилиши ҳам тугай деб қолди. Унинг дастлабки энергоблоки ишга тушириладиган кунга бир йилдан кам вақт қолди. Демак, разрезни янги қувватга тезроқ етказиш керак. Бунинг учун реконструкция ишларини поёнига етказиш лозим. Афсуски, кончиларимизнинг жон куйдириб меҳнат қилишларига қарамай, айрим қурилиш ташкилотларининг масъулиятсизлиги туфайли реконструкция ишлари оқсаб бормоқда.

Бу борадаги ишлар кўнгилдагидек эмаслиги ўн биринчи беш йилликнинг ўрталаридаёқ маълум қилинган эди. Икки ярим йил якунларига кўра пландаги 8286 минг сўмлик ўрнига 7047 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. Бу эса план 85 процентга етар-етмас бажарилди демакдир. Бундан ташқари 983 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилмай қолди.

Гарчанд бу оқсаш бизга боғлиқ бўлмаган муаммолар туфайли юзага келган бўлсада, лекин разрез маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари бу аҳвол билан муроса қилмадилар. «Узбекшахтострой» трестининг қурилиш ташкилотларига бунёдкорлик ишларини жадаллаштириш, бундан ташқари лойиҳалаш институтларига иккинчи комплекс қурилишининг лойиҳа-смета ҳужжатлари билан таъминлаш сифатини яхшилаш зарурлиги уқтирилди.

Шу ўринда яна бир нарсани таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Келгусида кўмир қазиб чиқаришни кўпайтиришга фақат янги қувватларни ишга тушириш туфайли эришилади, дегувчилар ҳам топилади. Бу нотўғри тушунча, албатта. Кончиларимиз ёқилғи тайёрлашни янги техника билан қуролланиш, ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, барча кон-транспорт паркидан самарали фойдаланиш ва энг муҳими меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига кўпайтиришга қарор қилганлар. Аввало энг сўнгги резервга зўр беришимиз кўзланган марраларни забт этишда асосий ҳал қилувчи омил бўлиб хизмат қилади, деб ўйлаймиз. Шунинг учун бугунги кунда меҳнат унумдорлигини ошириш ҳамда янги техника ва прогрессив технологияни кон ишлари асосига киритишга ҳаракат қилиняпти. Бу ҳаракатлар тез орада ўз самарасини беришига шак-шубҳа йўқ.

А. УМАРОВ,
Ангрен кўмир разрези экскаватор машинистлари бригадаси бошлиғи, область мукофотининг лауреати.

ЗАНГИОТАДАГИ область атеизм уйида КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми қарорлари асосида меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялашни янада кучайтириш мавзусида область семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Унда шаҳар ва район партия комитетлари пропаганда ва агитация бўлимлари мудирлари, шаҳар ва район ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, шаҳар ва район комсомол комитетларининг секретарлари, «Билим» жамияти шаҳар ва район ташкилотларининг масъул секретарлари иштирок этдилар.

ОБЛАСТЬ АТЕИЗМ УИИДА

Тажриба алмашдилар

Семинар-кенгаш қатнашчилари СССР Министрлар Совети ҳузуридаги диний ишлар бўйича Советнинг Ўзбекистон ССР бўйича вакили У. А. Рустамовнинг докладини тингладилар.

Партия ташкилотларида атеистик тарбияни ташкил этиш соҳасида тўплаган тажрибалари билан Янгийўл шаҳар партия комитетининг секретари М. Нуриддинова, Бекобод район партия комитетининг секретари Т. Ширинов, Бўстонлиқ район партия комитетининг секретари Н. В. Солдатова ва бошқалар ўзаро ўртоқлашдилар.

Семинар-кенгашда область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари Г. И. Айрапетянц, халқ депутатлари область Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Г. Б. Йўлдошевалар сўзга чиқдилар.

«Узбексельмаш» заводининг машинасозлари бошлаб берган ташаббус бошқа турдош корхоналар коллективларини ҳам янги марралар сари илҳомлантирмоқда. Машинасозлар Тошкентнинг 2 минг йиллигига бағишлаб ўтказилаётган социалистик мусобақани янада авж олдириб, меҳнатда энг юқори кўрсаткичларга эришишга қарор қилдилар. Шу билан бирга улар қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари учун пландан ташқари кўплаб УПХ-1,5 маркали агрегатлар етказиб беришга бел боғлашди. Суратда: мусобақада илғорлардан деб топилган комплекс комсомол-ёшлар бригадасининг аъзолари (чапдан) Александр Сидякин, Аҳмад Айтуганов, Гарифулла Ильясов (бригада бошлиғи), Етжат Кожахметов ва Ҳасан Турсуновларни кўриб турибсиз.

С. Баранников фотоси.

Суратда: Ангрендаги 9-шахтанинг В. Валиев (чапдан иккинчи) бошчилигидаги етакчи бригадаси аъзолари (чапдан) А. Долинин, И. Ниёзов, А. Боймуротов, А. Умеров, Д. Ашуралиев ва Н. Соболевларни кўриб турибсиз.

Э. Комич фотоси.

ИШЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИКЛАР

Ўрта Чирчиқ район пахтани қайта ишлаш тажриба заводида кўплаб янги техника воситалари муваффақиятли синовдан ўтказилиб, пахтакорларга тортиқ қилинаётир. Бу соҳадаги ойлик ва квартал планлари ҳамиша ортиғи билан бажарилаётганлигининг боиси ишчи-хизматчиларга янги-янги қулайлик ва имтиёзлар яратиб берилаётганлигидадир.

Заводдаги мавжуд 12 та бригада аъзолари ўртасида социалистик мусобақа ташкил этилиб, ғолибларни моддий ва маънавий рағбатлантириш шартлари ишлаб чиқилган. Унга кўра ишчи-хизматчилар белгиланган муддатларда турли қимматбаҳо буюмлар ва пул мукофотлари билан тақдирланадилар, мусобақа ғолибларининг номлари коллектив ўртасида алоҳида эълон қилиб борилади.

— Ишчи-хизматчиларнинг дам олиш соатларини кўнгилдагидек ташкил қилишга алоҳида эътибор бераяпмиз, — дейди завод директори Н. Муҳаммаджонов.— Клубимиз ҳузурида бадиий ҳаваскорлик ансамбллари ташкил этдик. Ҳозирги кунда уларда 70 нафардан зиёд ишчи-хизматчи иштирок этаётир. Спорт залини яқинда қайтадан жиҳозладик. Шахмат-шашка, теннис ва бокс тўгараклари тузилди. Завод футбол командаси бу йил район биринчилигида муваффақиятли иштирок этди.

Меҳнат унумдорлигини оширишда ишчи-хизматчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни тобора яхшилаб бориш ҳам муҳим омиллардан биридир. Озиқ-овқат магазини, қишки ва ёзги ошхоналарнинг хизмат кўрсатиш даражаси тинимсиз яхшиланиб бораяпти. Яқинда 280 ўринли болалар боғча-яслиси ҳам кичкинтойларни ўз бағрига олди.

Заводнинг 11 гектарлик ёрдамчи хўжалигидан ишчи-хизматчилар қовун-тарвуз ва турли сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаб турилибди. Ташкил этилган фермада эса 28 та қорамол, 50 та қўй парвариш қилинаётир. Улар завод боғчасига ўзининг дастлабки маҳсулотларини бера бошлади.

Куни кеча 28 оилага яна бир ажойиб совға тақдим этилди. Область Советининг депутати В. Мамадаминов ва район Советининг депутати П. Йўлдошевалар ҳамкорликда тўрт қаватли янги турар-жой биносини фойдаланишга топшириш тўғрисидаги наказни бажардилар.

Булардан ташқари, ишчи-хизматчиларга ҳар йили Чимён, Чортоқ ва Қора денгиз соҳилларида дам олиш учун кўплаб йўлланмалар берилмоқда. Умуман, коллектив эришаётган меҳнат муваффақиятлари халқимизнинг «яхши дам—меҳнатга ҳамдам» деган нақлининг қанчалик тўғри эканлигини исботлаб турипти.

И. СОЛИЕВ.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ТЕХНИКА ИЖОДКОРЛАРИ МИНБАРИ

СССР 60 йиллиги номидаги «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси кўп нусхали газетаси «За электрификацию»нинг навбатдаги сони техника ижодкорлари ҳаётига бағишланган махсус саҳифа билан чиқди. Саҳифа «Поиск» («Изланиш») деб номланган. Новаторлар, олимлар, инженерлар, ишлаб чиқариш раҳбарлари минбари ҳисобланган бу саҳифа ойда бир марта чиқиб туради.

«Поиск»нинг биринчи сони Тошкент кабель буюмлари илмий-тадқиқот институти директори Н. Волковнинг «Чиқитсиз технология остонасида» деб номланган мақоласи билан бошланади. Муаллиф унда институт ихтирочиларининг қўл меҳнатини енгиллаштириш, ишлаб чиқаришни механизациялаш бўйича олиб бораётган ишлари тўғрисида ҳикоя қилган. Қисқа вақт ичида янгилик ижодкорлари 110 та авторлик гувоҳномаси олдилар. Улар киритган янгиликлар беш йилликнинг ўтган даври мобайнида 700 минг сўмлик иқтисодий самара берди. Бу йил эса 1 миллион 400 минг сўмлик иқтисодий фойда берувчи янгиликларни ишлаб чиқаришга жорий этиш мўлжалланмоқда.

Ишлаб чиқаришни автоматик усулда бошқариш системаси бўлими бошлиғи Э. Селиванов ҳам кўпгина янгиликлардан газетхонларни бохабар қилган. Ҳозир корхонада электрон-ҳисоблаш машиналари кенг кўламда фойдаланилмоқда. Улар ёрдамида мураккаб ҳисоб-китоблар чиқарилмоқда. Бундан корхона катта фойда кўраяпти. 1-цех ишчиси А. Печерский эса ўз ҳамкасби, техника ижодкори Лев Спектор ҳақида ҳикоя қилган. Изланувчан ишчи илғор слесарь бўлиш билан бирга техника тараққиётига ёрдам берувчи кўплаб таклифлар билан чиқаяпти.

Техника ижодкорларига бағишланган саҳифа мазмунли ва ўқимишлидир.

Тошкентнинг 2000 йиллиги олдидан

СОВЕТ ШАРҚИНИНГ ДОРИЛФУНУНИ

Тошкентнинг 2000 йиллигини байрам қилиш арафасида турган шу кунларда хаёл беихтиёр ўтмишга қараб кетади... 1906 йилда «Вестник воспитания» журнали саҳифаларида бир мақола эълон қилинган эди. Унда Туркистонда маданият-маориф ишларининг аҳволи ва истиқболи хусусида фикр юритилар экан, мақола муаллифи бу қолоқ ўлкада саводсизликни тугатиш учун 4500 йил керак бўлади, деб ёзган эди.

Эскича тузум бўлганида халқни саводли қилиш учун ҳақиқатан ҳам 45 аср керак бўлиши мумкин эди. Аммо Улуғ Октябрь инқилоби Ўзбекистонда шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятнинг гуллаб-яшнаши учун ҳамма шарт-шароитларни яратиб берди.

Совет ҳокимияти йилларида республикада олий таълим барқ уриб ривожланди. Ҳозирги кунда бу ердаги 43 та олий ўқув юртида 280 минг йигит-қиз таълим олмоқда. Ҳар 10 минг аҳолига тўғри келадиган студентлар сони бўйича Ўзбекистон ГФР, Англия, Франция, Япония, Италия, Дания, Португалия, Австрия, Испания каби давлатлардан олдинда туради.

Илм-фаннинг равнақини 2000 йиллигини нишонлаётган азим Тошкент мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Бу ерда 18 та олий, 36 та ўрта махсус ўқув юртида 115 минг йигит-қиз, шунингдек, жаҳоннинг 75 та мамлакатидан келган хорижий студент-ёшлар вакиллари таълим олмоқда.

Улуғ Октябрь самараси туфайли туғилган В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети пойтахтимизнинг фахри ҳисобланади. У фақат республикамиздагина эмас, балки бутун Ўрта Осиё ва Қозоғистон фани тараққиётида ҳам муҳим ўрин тутади. Дорилфунун мамлакатимиздаги энг йирик олий ўқув юртларидан биридир. Бу ерда 100 га яқин фан доктори, профессор, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари ва мухбир аъзоларидан 20 дан ортиқ киши, 24 нафар республикада хизмат кўрсатган фан арбоби ишлаяпти.

Университет ҳаётига ана шу икки минг йиллик чўққисидан туриб назар ташлар эканмиз, бу илм даргоҳини битирганлар — эндиликда етук олимлар, ёзувчилар, маданият арбоблари эканлигини мамнуният билан қайд этамиз. Улар орасида таниқли ёзувчилар —Ойбек, Мухтор Авезов, йирик олимлар Т. Н. Қори-Ниёзий, А. М. Беловуский, О. С. Содиқов, С. Юнусов, бошқа кўпдан-кўп илм-фан кишилари, жамоат арбоблари бор.

Шарқ хотин-қизларининг уйғонишида ҳам университетнинг хизматлари ғоят катта бўлди. Уни дастлаб битирганлар — тўнғич ўзбек зиёли аёлларидан бири — врач, медицина фанлари доктори, профессор, СССР Медицина фанлари академияси мухбир аъзоси Зулфия Умидова, тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Раҳима Аминова ва бошқа кўпгина аёлларимиз ўзларининг матонатли меҳнатлари, мислсиз жасоратлари билан шарқ хотин-қизлари учун ибрат намунаси бўлдилар.

Дорилфунун чинакам кадрлар ўчоғидир. Бу ерда фақат аниқ фанлар ўқитувчилари малакасини ошириш факультетларида сўнгги 15 йил мобайнида қарийб 3 минг киши таълим олди. Ижтимоий фанлар бўйича 4 минг ўқитувчи қайта тайёргарликдан ўтди. Ҳар йили 360 нафар аспирант 30 та ихтисослик бўйича таълим олмоқда. Кейинги беш йил ичида 17 та ихтисослаштирилган илмий советда Ўзбекистон, Туркманистон, Қорақалпоғистон, Закавказье республикалари, РСФСР, шу билан бирга жаҳоннинг турли мамлакатлари олимларидан 20 киши докторлик, 400 киши кандидатлик диссертацияларини ёқладилар. 120 монография, 200 дан ортиқ дарслик ва ўқув қўлланмалари, 150 та илмий асарлар тўпламлари нашр этилдики, буларни ҳеч шубҳасиз, олимларимизнинг Тошкентимизнинг 2000 йиллигига тайёрлаган совғалари, деб қабул қилмоқ керак.

Бугунги кунда университетимиз йирик илмий марказ сифатида ҳозирги замон фанининг муҳим проблемаларга оид вазифаларни муваффақиятли равишда ҳал этмоқда. Кейинги йилларда бу ерда қатор илмий лабораториялар, шунингдек амалий физика илмий-текшириш институти, унинг базасида республика олий ўқув юртларига хизмат қиладиган ўқув юртлариаро илмий марказ ташкил этилган.

Университетимиз юбилей муносабати билан пойтахт олий ўқув юртлари орасида биринчи бўлиб социалистик мусобақа ташаббуси билан майдонга чиқди. Ундан кузатилган мақсад университетни ҳар томонлама намунали илм даргоҳига айлантириш, ўқув-ўқитув жараёнларини такомиллаштириш, илмий-текшириш ва сиёсий-тарбиявий ишларни янада кучайтириш, дорилфуноннинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашдан иборатдир.

Тошкентнинг шонли юбилейи муносабати билан агитация-пропаганда ишларини янада кучайтирмоқдамиз. Профессор-ўқитувчиларимиз, «Билим» жамиятининг кўп сонли аъзолари бу ишларда актив иштирок этмоқдалар. Пойтахтимизнинг корхона ва муассасаларида, меҳнат коллективлари орасида жонажон шаҳримизнинг тарихи, унинг кечаги куни, бугуни, Тошкентнинг республикамиз иқтисодий ва маданий ҳаётида тутган роли, мислсиз қурилишлари тўғрисида қизиқарли лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда.

Собир Раҳимов ва Октябрь районларидаги корхоналар, маҳаллаларда олиб борилаётган лекция ва суҳбатлар, учрашувлар айниқса, қизиқарли бўлмоқда. Жумладан, Тошкент тўқимачилик комбинатидаги маданият саройида ўтказилган учрашув кечасида бир группа олимларимиз ҳам иштирок этдилар. Улар шонли тўқимачилар авлодига Тошкент тарихига оид воқеаларни сўзлаб бердилар.

Тошкентнинг 2000 йиллигига атаб университетнинг барча ўқув корпуслари, маъмурий биноси, маданият саройи чиройли ва замонавий қилиб безатилди. Шунингдек, студентлар орасида намунали ётоқхона, кўкаламзорлаштириш ойлиги, намунали тартиб-интизом учун кураш мусобақаси тобора қизитилмоқда.

Тарихий юбилей арафасида Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг бизга кўрсатаётган ғамхўрлигини, айниқса, яққол сезиб турибмиз. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг доимий эътибори туфайли университетнинг моддий-техника базаси, студент ва педагогларимизнинг маданий-маиший турмуши тобора яхшиланиб бормоқда. Кейинги вақтда 9 қаватли учта студентлар ётоқхонаси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Иккита ётоқхона қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Яқинда қуриб битказилган кўп қаватли турар-жой биносига университетимизнинг 200 нафар ўқитувчи ва ходимлари кўчиб ўтиб, ҳовли тўйлари ўтказишди. Ўқув корпуси ёнида қурилган 400 ўринли замонавий ошхона студентлар ва педагогларимизга намунали хизмат қилмоқда. Университет Маданият саройи қошида замонавий кафе ишлаб турибди.

Совет Шарқининг биринчи дорилфунуни Тошкентнинг 2000 йиллик тўйини барча соҳаларда катта муваффақиятларни қўлга киритган ҳолда кутиб оляпти. Бу шонли юбилей арафасида бошланадиган ўқув йилида юқори малакали кадрлар тайёрлаш, илмий-тадқиқотлар самарадорлигини ошириш учун астойдил ҳаракат қиламиз.

А. АЗИЗХОНОВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг проректори, профессор.

САРАЛОВЧИ АЗИЗА

Азиза Абдулазизова Гулбуб заводининг пешқадам саралобчиларидан саналади. У топшириқларни ўз вақтида аъло сифат билан бажариши туфайли коллективда катта ҳурмат қозонган. Цех коллективи 1983 йил йиллик планини анча барвақт уддалади. Бундан ташқари, планга қўшимча равишда 35 тонна узун тола етказиб берилди. Толани саралашда, унинг сифати ва пишиқлигини қисқа муддат ичида аниқлашда Азизанинг ҳиссаси айниқса салмоқли.

— Социалистик мусобақага якун ясаётганда айримлар «яна Азиза олдинда бўлди-да» деб олдиндан айтиб қўйишади, — дейди цех бошлиғи Қурбоной Мирҳамидова. — Бу бежиз эмас, албатта. Коллективдагилар илғор сараловчимизнинг доимо ғайрат-шижоат билан меҳнат қилишига ўрганиб қолган. Шунинг учун ҳам етти ой якунларига кўра сараловчи Азиза Абдулазизова социалистик мусобақа ғолиблари сафидан ўрин олди.

Н. ЎТЕГЕНОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«МУСОБАҚА НОМИГА БЎЛМАСИН»

Газетанинг 20 июль сонида Янгийўл районидаги «Интернационал» ва «СССР 60 йиллиги» колхозлари ўртасида тузилган социалистик мусобақа шартларига амал қилинмаётганлиги танқид қилинган эди.

Шу мақолага Янгийўл район партия комитетининг секретари Р. Тожибоевдан жавоб олинди. Жавобда мақолада кўрсатилган камчиликлар текширишда тўла тасдиқланганлиги айтилади. Шу муносабат билан район партия комитети ва қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитети биргаликда барча хўжаликларда тузилган социалистик мусобақа шартларини текшириб чиққан. Текшириш натижалари хўжаликларнинг партия ташкилотлари секретарлари ва касаба союз комитетлари раислари иштирокида муҳокама қилинган.

Социалистик мусобақа шартларининг бажарилишига эътиборсизлик билан қараган «Интернационал» ва «СССР 60 йиллиги» колхозлари партия ташкилотининг секретарлари И. Шек ҳамда А. Саидовлар қаттиқ огоҳлантирилган.

Ҳалқаро ҳаёт

…РИЯ АГРЕССИВ …АРНИ КУЧАЙТИРМОҚДА

Жанубий Африка авиацияси Кангамба шаҳрини бутунлай вайрон қилган Мошико вилоятида аҳвол худди шундай бўлган эди.

ЖАР ва Ғарб давлатлари жаҳон жамоатчилигини чалғитишга уриниб, Жанубий Африка ҳарбийларининг агрессив ҳаракатлари жанубиғарбий Африка халқ ташкилоти (СВАПО)га қарши қаратилган, деб даъво қилмоқдалар. Уларнинг айтишича, гўё СВАПО отрядлари АХРнинг бир қанча вилоятлари территорияларига жойлаштирилган эмиш, деб давом этди В. ди Моура. Бироқ ЖАР қўшинлари ва УНИТА каллакесарлари вазиятни издан чиқаришга уринаётган Мошикода ҳам, Квандо-Кубангода ҳам СВАПОнинг ҳеч қандай отрядлари бўлган эмас ва ҳозир ҳам йўқ.

Претория ирқчи режими Анголадаги ҳарбий-сиёсий вазиятни кескинлаштириб, Ангола ҳукуматини УНИТА ташкилоти билан музокаралар бошлашга мажбур этишга уринмоқда. Бироқ мамлакатимиз раҳбарлари бунга ҳеч қачон рози бўлмайдилар, деб таъкидлади АХР ташқи ишлар министрининг ўринбосари.

…ОН БЎЙЛАБ

…ланган халқаро семинари ўз ишини тамомлади. Семинарда капиталистик мамлакатларнинг ҳам, социалистик мамлакатларнинг ҳам таниқли олимлари иштирок этишди. Совет делегациясига СССР Фанлар Академиясининг вице-президенти, академик Е. П. Велихов бошчилик қилди.

Мунозаралар ва баҳслар давомида кейинги вақтларда жаҳон ядро можаросининг ҳавфи анча кучайганлиги таъкидлаб ўтилди. Фалокатнинг олдини олиш учун, деб таъкидлашди семинар қатнашчилари, ер юзидаги барча тараққийпарвар кучларнинг, бутун тинчликсевар жамоатчиликнинг ҳамкорлик қилиши зарурдир. Ер йўлдошига қарши қуролни космик фазога биринчи бўлиб олиб чиқмаслик мажбуриятини қабул қилган Совет Иттифоқининг янги тинчлик ташаббусларига юксак баҳо берилди.

АММОН. Исроил ҳукумати солиқ сиёсатини кучайтириш ва меҳнаткашларнинг социал таъминотига маблағларни қисқартириш йўли билан мамлакатни ўткир тангликдан чиқариб олишга уринмоқда. Бу танглик экономикани тўхтовсиз милитарлаштириш ҳамда Тель-Авив авантюристик ташқи сиёсатининг оқибатидир.

Бу ерда олинаётган хабарларга қараганда, Исроил министрлар кабинети бир қанча саноат молларига солиқларни 15—20 процент ошириш ва социал эҳтиёжларга ҳаражатларни 800 миллион доллар камайтириш тўғрисида қарор қабул қилган. Бегин ҳукуматининг бу чоралари, биринчи навбатда Исроил аҳолисининг энг камбағал қатламларига зарба бўлиб тушади.

(ТАСС, 25 август).

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ПНОМПЕНЬ. Америка империализми Африкадаги ҳозирги кескин вазият учун асосий айбдордир, деб ёзади «Кампучия» газетаси.

Қўшма Штатлар ер шарининг турли районларида ўз ҳарбий аскарлари ва техникасини сақлаб қолишга турли йўллар билан уринмоқда. Бу эса бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашиш, миллий озодлик ва революцион ҳаракатларни бостириш учун зарурдир. АҚШ иқтисодий қамал, таҳдид ва ҳарбий кучни намойиш этиш усулларидан фойдаланиб, Ливияга нисбатан душманлик сиёсатини ўтказмоқда, Чад ишларига аралашмоқда, Африка қитъасидаги бир қанча мамлакатларни парчалаб юборишга уринмоқда.

Кампучия халқи ва КХР ҳукумати, деб таъкидлайди газета, АҚШнинг бундай хатти-ҳаракатларини шу районда ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизликка таҳдид солишдир, деб ҳисобламоқда.

● ВЕНА. Мамлакатдаги энг катта федерал ўлка—қуйи Австрия коммунистлари АҚШнинг Марказий Америкадаги агрессив сиёсатини кескин танқид қилдилар. Улар АҚШнинг Венадаги элчихонаси номига йўллаган баёнотда шу регионлаги вазият хатарли равишда ривожланаётганини уқтирдилар. Бу эса Вашингтоннинг аралашуви тобора кучайиб бораётганлигининг бевосита оқибатидир.

Жаҳондаги барча тараққийпарвар кишилар деб, таъкидланади баёнотда, Америка маъмурияти фашист диктатураларини қўллаб-қувватлаётганлигидан қаҳр-ғазабга келмоқдалар. Улар Оқ уй озод Никарагуа халқига қарши олиб бораётган чинакам урушни қаттиқ қораламоқдалар. Австрия коммунистлари АҚШдан шу мамлакатга қарши агрессияга чек қўйишни, шунингдек Никарагуа чегараларига бевосита яқин жойларда ҳарбий машқлар ўтказиш тўхтатилишини талаб қилдилар.

● ДАМАШҚ. Бу ерда Сурия президенти Ҳафиз Асад араб мамлакатлари уюшмасининг бош секретари Шодли Клиби билан учрашди. САНО агентлигининг хабар қилишича, учрашув вақтида Яқин Шарқдаги аҳвол, хусусан Ливандаги вазият муҳокама этилган.

● НАЙРОБИ. Кения ахборот агентлигининг хабарига кўра, Кения президенти Даниэль Арап Мои келгуси ойда ўтказиладиган ялпи сайловда Кения африкаликлар миллий иттифоқи ҳукмрон партиясидан давлат бошлиғи лавозимига номзод қилиб сайланди. Мамлакатдаги ягона сиёсий партия—Кения африкаликлар миллий иттифоқи партиясининг конференциясида шундай қарор қабул қилинди.

(ТАСС, 25 август).

МУСТАҚИЛЛИККА ИНТИЛИШ

БРАЗИЛИА, 25 август. (ТАСС). Бразилия нефть каби муҳим хом ашё қазиб чиқаришни кўпайтириб, ўзининг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашга интилмоқда. Кон-руда саноати ва энергетика министри С. Калс қуйидагиларни маълум қилди: ҳозир ҳар куни қазиб чиқарилаётган нефть 340 минг баррелга етди. (Бир баррель 159 литрга баравар). Министр айни вақтда ёқилғи, спирт ишлаб чиқариш, кўмир қазиш ортиб боряпти, мамлакатнинг гидроэнергетика имкониятларидан кенг фойдаланилмоқда, деди.

Аммо Бразилия талайгина миқдордаги нефтни аввалгидек ҳозирда ҳам чет эллардан келтиришга мажбур бўлмоқда. Бу эса мамлакатнинг оғир молиявий аҳволини янада мушкуллаштиради. Чет эллардан бўлган қарз жуда кўпайиб 90 миллиард долларга етди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобича, бу йил чет эллардан нефть сотиб олиш учун 7 миллиард доллар сарф қилиш керак. Бу — Бразилия бутун импортининг 30 процентини ташкил этади.

Бразилия келтирилаётган нефтни мамлакатда ишлаб чиқарилаётган моллар билан алмаштиришга интилмоқда. Венесуэла, Мексика, Эквадор, Нигерия, Ангола билан ва ривожланаётган бошқа бир қанча мамлакатлар билан шундай ҳамкорлик ўрнатилди. Маҳаллий матбуотнинг фикрича, бундай айирбошлаш янги адолатли халқаро иқтисодий тартибини ёқлаб чиқаётган ривожланаётган давлатлар кооперативлаштириш соҳасида қўйган анча катта қадам бўлади.

Нефть саноатида давлат секторини янада мустаҳкамлаш, кўп миллатли корпорацияларни бу саноатдан суриб чиқариш чоралари кўрилмоқда. Ҳозирги вақтда Бразилияда нефть маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва тақсимлашнинг давлат монополиясига олинганлигини ҳимоя қилиш кампанияси давом этмоқда.

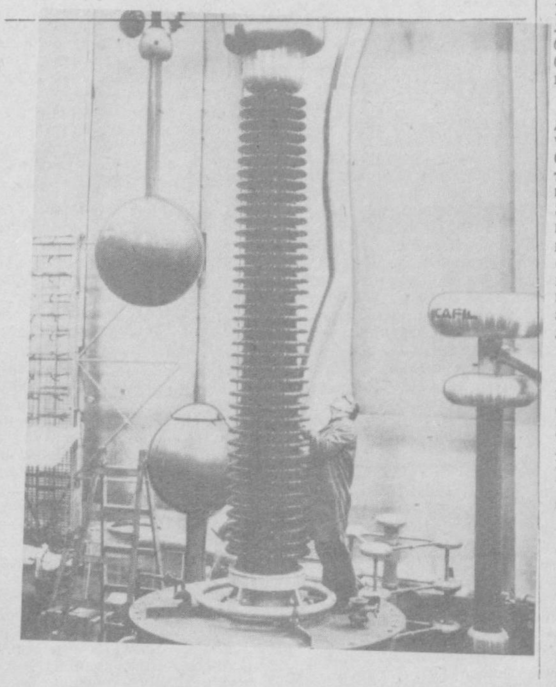

Венгрияда фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлашга катта эътибор берилаяпти. Ҳозирги пайтда олиб борилаётган илмий тадқиқотларнинг 80 процентдан кўпроғи амалий вазифаларни ҳал қилишга қаратилган. Суратда: Будапештдаги илмий-тадқиқот институтларидан бирида юқори вольтли трансформаторлар учун янги изоляция системаси яратилмоқда.

МТИ—ТАСС фотоси.

СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

● ФУТБОЛ. Днепропетровскнинг «Днепр» футболчилари пешқадамликни давом эттирмоқдалар. Улар ўтган куни Москвада Марказий армия спорт клуби билан учрашиб 2:0 ҳисобида ғолиб келишди ва очколарини 37 тага етказдилар. «Днепр» ҳужумчиси Таран 13 минутда ҳисобни очгандан сўнг, 22 минутда армиячи Глушаков 11 метрлик тўпни кирита олмади. 52 минутда Павлов ҳисобни 2:0 га етказди. Пойтахт динамочилари худди ана шундай ҳисобда Кутаисида автозаводчиларни енгишди.

● БАСКЕТБОЛ. Республикамизда Мадагаскар миллий терма командаси меҳмон бўлиб турибди. Пойтахтимиздаги теннис саройида меҳмонлар Тошкент Давлат университети баскетболчилари билан ўртоқлик учрашувини ўтказишди. Студентлар 132:79 ҳисобида устун келишди. Мадагаскар баскетболчилари Тошкентда яна битта ўйин ўтказгач Бухорога борадилар.

● СУВ СПОРТИ. Италияда сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати мусобақалари ўтмоқда. Мамлакат терма командаси сафида қатнашган тошкентлик Сергей Заболотнов 200 метрга чалқанча усулда сузишда 2 минут 01 секунд натижа кўрсатиб, чемпионлик унвонига муяссар бўлди. Яна бир вакилимиз Лариса Белоконь эса 200 метрга брасс усулда сузишда бешинчи бўлди.

● ЧИМ УСТИДА ХОККЕЙ. «Политотдел» стадионида қизлар ўртасида Бутуниттифоқ финал ўйинлари давом этмоқда. Иккинчи турда майдон эгалари Самарқанднинг болалар спорт мактаби коллективини 2:0 ҳисобида енгди. Барнаулнинг «Комунальник» хоккейчилари Москванинг физкультура институти спорт клубини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратиб, 4 очко билан пешқадамлик қилишмоқда. «Политотдел» командаси ҳисобида 3 та очко бор.

…ИГОРИ ЭКРАН» ҲАФТАЛИГИ

29 АВГУСТ—4 СЕНТЯБРЬ

…Т, ДУШАНБА

М[illegible].40 — Концер[illegible]лар учун фильм. «З[illegible]м». 12.20 — Ҳужжатли [illegible]ьм. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Мультфильмлар. 16.30 — «Ёшлар адреслари». 16.50— «А. Экимян қўшиқлари». 17.20 — «Чарм тўп» клубининг соврини учун. 18.05 — «Оналар мактаби». 18.35 — «Янги ўқув йилининг бошланишига». 19.05 — «Рус миниатюралари». 19.25 — «Меҳнатга яраша шараф ва шуҳрат». 19.55 — «Футбол шарҳи». 20.25 — «Отанинг уч ўғли бор эди». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «Отанинг уч ўғли бор эди». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 23.10— «Дунё воқеалари». 23.25 — «Рассомлар ҳақида ҳикоялар».

МТ II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.20 — Болалар учун фильм. «Барҳаёт қаҳрамонлар». 10.35 —«Будильник». 11.05—Илмий-оммабоп фильмлар. 11.45 — Ю. Бондарев. «Лаҳзалар». 12.40 — «Билимимиз — қудратимиз». 13.25 — «Рус тили». 13.55 — «Кешка ва унинг дўстлари ҳақида ҳикоялар». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 15.10 — Тарих саҳифалари. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Камалак». 19.10 — Телевизион спектакль. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «Бадиий гимнастика бўйича халқаро мусобақалар. 21.30 — «Время». 22.05 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Торпедо» (Москва)— «Днепр». 23.45 — Велоспорт бўйича жаҳон чемпионати.

ЎзТВ I. 11.30 — Болалар учун концерт. 12.00 — «Сен етим эмассан». Бадиий фильм. 13.25 —«Ғариблар». Спектакль. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — «Ёз хотиралари». 18.45—«Офицер қаҳрамонона касб». 19.15 — «Янги ўқув йилингиз билан». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30— «Время». 22.05 — «Бугун оламда нима гап». 22.20 — «Ўғилбола гап». Бадиий фильм. 23.50 — Янгиликлар.

ЎзТВ II. 9.00 — 16.25 — МТ-II. 18.15 — Илмий-оммабоп программа. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Врач маслаҳати. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.25 — «Болаликнинг сўнгги ёзи». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — МТ II.

30 АВГУСТ, СЕШАНБА

МТ I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Ҳужжатли фильм. 10.00 — «Отанинг уч ўғли бор эди». Телевизион бадиий фильм 1- ва 2-сериялар. 12.10 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20— Социалистик мамлакатлар ҳужжатли фильмлари. 15.55 — «Мария Терезия» симфонияси. 16.25 — Ҳужжатли фильм. 16.45 — «Ернинг хўжайинлари». 17.15 — «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 17.45 — «Грин мамлакатининг одами». Болалар учун телевизион спектаклнинг 1-қисми. 18.45 —Янги ўқув йилининг бошланишига. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Концерт. 19.45 —«Фан ва турмуш». 20.15 — «Менинг ҳаётим — Армия». Бадиий фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Олам кинокамера кўзгусида». 23.20 — «Дунё воқеалари». 23.35 — Волейбол бўйича халқаро турнир.

МТ II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.20 — Телеспектакль. 10.40 — Ҳужжатли фильм. 11.10 — «Мени энди ёш бола деманг». 11.35 — Эстетик тарбия. 12.05 — Фильм-концерт. 13.05 —«Шахмат мактаби». 13.35 — Француз тили. 14.05 — «Кешка ва унинг дўстлари ҳақида ҳикоялар». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 15.20 —Павло Тичина лирикаси. 15.55 — Ҳужжатли фильм. 16.25 ва 18.30— Янгиликлар. 18.45 — «Қишлоқ янгиликлари». 19.45 — Спорт мўлжали бўйича СССР чемпионати. 20.00 — М. Дудин поэзияси. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «Халқаро панорама». 21.30 — «Время». 22.05 —«Хазина». Бадиий фильм.

ЎзТВ I. 11.30 — «Хайр боғча — салом мактаб». 12.00 — «Совет Иттифоқи шаҳарлари». 12.40 — Қўғирчоқ театри спектакли. 13.40 — «Ўғилбола гап». Бадиий фильм. 17.45 — «Жиззахнинг қишлоқ қурувчилари». 18.15 — «Ўсмир ва қонун». 18.45 — Сатирик телефельетон. 19.15—«Янги ўқув йилингиз билан». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Футбол чорраҳаларида». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30— «Время». 22.05 — Хоразм пахта далаларида. 22.25 — Бадиий фильм. 23.50 — Янгиликлар.

ЎзТВ II. 9.00—16.30 — МТ II. 18.15 — «Лайлак». Телевизион бадиий фильм. 18.55 — «Инсон ҳақида ғамхўрлик — давлат иши». 19.30 — «Ўқитувчи» экрани. 20.00 — Янгиликлар. 20.25 — «Болаликнинг сўнгги ёзи». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — МТ II.

31 АВГУСТ, ЧОРШАНБА

МТ I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Саёҳатчилар клуби». 10.40 — «Менинг ҳаётим — Армия». Бадиий фильм. 11.55 — Концерт. 12.55 — Янгиликлар. 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — «Горнчилар қаердасиз!». 16.30 — «Стадион ҳамма учун». 17.00 — «Грин мамлакатининг одами». Телеспектаклнинг II-қисми. 18.15 — «Тинчлик дарси». 19.00—«Дунё воқеалари». 19.15 — «Спорт ҳафталиги». 19.45 — «Ўқитувчи». Бадиий фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Балет ҳақида»». 23.20 — «Дунё воқеалари». 23.35 — Волейбол бўйича халқаро турнир.

МТ II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.20 — «Шок ва шер». Болалар учун фильм. 10.25 — Ҳужжатли фильм. 11.00 — «Буратино кўргазмаси». 11.30 — «Сенинг иккинчи уйинг». 12.20 — Мультфильмлар. 12.50 — Ҳужжатли фильмлар. 13.25 — Немис тили. 13.55 — «Кешка ва унинг дўстлари ҳақида ҳикоялар». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 15.15 — «Ота-оналар, Сизлар учун». 15.45 ва 18.30— Янгиликлар. 18.50 —«Сиз яратган боғ». 19.20 — «Акс садо». 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Пазанда». Бадиий фильм.

ЎзТВ I. 11.30 — «Бойчечак». 12.00 — «Капитан». Телевизион фильм. 12.30 — «Кинoредакция почтасидан». 13.15 — Концерт. 13.55 — Бадиий фильм. 17.45 — «Салом мактаб». 18.15 — «Барчанинг иши». 18.35 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.15 — «Янги ўқув йилингиз билан». 19.30 — «Ахборот». 19.45 —Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотига номзодлар. 20.15 — «Маккажўхори: ҳам дон, ҳам озуқа». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун кўрсатув. 22.20 —Бадиий фильм. 23.40 — Янгиликлар.

ЎзТВ II. 9.00 — 15.50 — МТ-II. 18.05 — Кинофильм. 19.00 — «Қишлоқ ҳаёти»». 19.20 — «Классик куй саҳифалари». 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — «Болаликнинг сўнгги ёзи». Телевизион бадиий фильм. 3-серия. 21.30 — МТ-II.

1 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

МТ I. 9.00 — «Время». 9.40— «Горнчилар, қаердасиз». 10.25 — «Ўқитувчи». Бадиий фильм. 12.10 — Концерт. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.25 —М. В. Ломоносов. 17.25 — «Биз колхозда қоламиз». 17.55 — «В. Левашов қўшиқлари». 18.25 — Кинокўрсатув. 18.45 — «Салом мактаб». Концерт. 19.15—«Дунё воқеалари». 19.35 — «Москоркестр чалади. 20.05 —«Кўчатлар». Бадиий фильм. 21.30— «Время». 22.00 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Днепр» — «Динамо» (Минск) — Танаффус пайтида «Агар соғлом бўлай десанг». 23.45 — «Дунё воқеалари».

МТ II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — «Сенинг ленинча кутубхонанг. 10.15 — «Илмий-оммабоп фильм. 10.35 — Физика. 11.05 — Астрономия. 11.35 — «Фан ва турмуш». 12.05 — Телеочерк. 12.45 — Испан тили. 13.15 — Табиатшунослик. 13.35 — «Ўқитувчига — музика сабоғи». 14.35 — «Келаси кун жадвали». Бадиий фильм. 15.55 — Ўсмирнинг касб танлашдаги ўйлари. 16.25 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50— Ҳужжатли фильм. 19.15 — Фильм-концерт. 19.30 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «Ҳамдўстлик». Телевизион журнали. 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.00 — Концерт. 23.20— Ҳужжатли фильм. 23.45 — Велоспорт бўйича жаҳон чемпионати.

ЎзТВ I. 11.30 — «Ўйлаб топ». 12.00 — Телефильм. 12.30 — Фильм-концерт. 12.35 — «Серафима ороли». Телевизион бадиий фильм. 18.05 — Қўғирчоқ фильм. 18.15 — «Тинчлик дарслари». 18.45 — «Коммунистлар ҳақида ҳикоялар». 19.00 «Ахборот». 19.15 — Телевизион фестиваль. «Саратон. 19.30 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Арарат» (Ереван). Танаффус пайтида «Ахборот». 21.15 — Катталар учун мультфильм 21.30 — «Время». 22.00—«Чорвачилик — зарбдор фронт»». 22.20 — П. Қодиров. «Олмос камар». Телевизион видеофильм 1-қисм. 23.30 — Янгиликлар.

ЎзТВ II. 9.00 — 16.30 — МТ II. 18.15 — Телефильм. 18.45— «Мен каби қора». Телевизион бадиий фильм. 19.45 — «Реклама. 20.00 —Янгиликлар. 20.20 — «Ҳақиқий карнайчи эди». Телевизион бадиий фильм. 21.30 — МТ-II.

2 СЕНТЯБРЬ, ЖУМА

МТ I. 9.00 — «Время». 9.40— Телевизион ҳужжатли фильм. 10.40 — «Кўчатлар». Бадиий фильм. 12.05 — «Халқ оҳанглари». 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Телевизион ҳужжатли фильмлар. 16.00 — «Олимлар — Подмосковьенинг агросаноат комплексига». 16.30—Рус тили. 17.05 — Концерт. 17.40 — «Бил ва уддала». 18.25 — «Шахмат мактаби». 18.55 — «Вьетнам. Қайтадан туғилган ер». Кинокўрсатув. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Мактаб ўқувчилари учун концерт. 20.10 — «Меҳнат интизомини мустаҳкамлайлик». 20.20 — «Жўшқин рейс». Бадиий фильм. 21.30 — «Время». 22.00 — «Қуш сотувчи». Телевизион музикали спектакль. 23.00 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Москва) — «Металлист». 23.45 — «Дунё воқеалари».

МТ II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Телевизион ҳужжатли фильм. 9.35 — «Қизил китоб нималар ҳақида ҳикоя қилади». 10.05 ва 13.55 — Инглиз тили. 10.35 — В. Луговский поэзияси. 11.15 — Илмий-оммабоп фильм. 11.40 ва 12.40 — География. 12.10 — «Оналар мактаби». 13.10 —Тарих. 13.35 — Ботаника. 14.25— Совет тасвирий санъатида коммунист образи. 14.55 — Мактаб ўқувчиларига нон ҳақида. 15.25 —Илмий-оммабоп фильм. 15.45 — «Драматургия ва театр». 16.30 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Ҳунар-техника билим юртларига бағишланган энг яхши кўрсатувлар Бутуниттифоқ конкурси. 19.15 — Концерт. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «Асли болаликдан». А. С. Макаренко. 21.30 —«Время». 22.00 — «Рафферти». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 23.05 — Концерт.

ЎзТВ I. 11.30 — География. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — Биология. 13.00 — П. Қодиров. «Олмос камар». Телевизион видеофильм премьераси. 1-қисм. 18.05 —Мультфильм. 18.15 — Ўзбекистон кардиологларининг съезди. 18.45 — «Совет адабиёти ва санъати» журнали — бизнинг меҳмонимиз. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Кинопублицист экрани. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 —«Время». 22.05 — «Дунё воқеалари». 22.30 — П. Қодиров. «Олмос камар». Телевизион видеофильм премьераси. 2-қисм. 23.30 — Янгиликлар.

ЎзТВ II. 9.00 — 16.35 — МТ II. 18.20 — «Мишук». Телевизион бадиий фильм. 19.25 — «Ер юзида тинчлик учун». 19.55 Янгиликлар. 20.15 — «Шимол келини». Телевизион бадиий фильм. 21.30 — МТ II.

3 СЕНТЯБРЬ, ШАНБА

МТ I. 9.00 — «Время». 9.40— «Оддий мўъжизалар». 10.10 — «Спортлото»нинг 36-тиражи. 10.20 — «Ота-оналар, Сизлар учун». 10.50 — Фильм-концерт. 11.35 — «Рассомлар ҳақида ҳикоялар». 12.15 — Концерт. 12.30 —Ҳужжатли фильм. 13.05 — Фильм-концерт. 14.10 — «Ёшлар адреслари». 14.55 — «Камалак». 15.20 — «Дунё воқеалари». 15.35 — Болалар учун фильм. 17.50 — «Инсон. Ер. Коинот». 18.35 — Мультфильм. 18.45 — Сиёсий шарҳловчи Ю. А. Летунов суҳбати. 19.15 — «Дунё воқеалари». 20.15 — «Биринчи муҳаббат». Телевизион бадиий фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — Останкино концерт студиясида юмор кечаси. 23.35 — Ҳужжатли фильм.

МТ II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.20 — «Агар соғлом бўлай десанг». 9.30 — Ҳужжатли фильмлар. 10.20 — «Тонгги почта». 10.50 — «Пазанда». Бадиий фильм. 12.00— Мотоспорт бўйича Европа чемпионати. 12.30 — Концерт. 13.15 — «Саёҳатчилар клуби». 14.15 — «Поль-Гоген». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 15.15 — Новосибирск телевидениеси студиясининг программаси. 17.00 — Ҳужжатли фильм. 18.00 — «Халқаро обзор». 18.15 — «Здоровье». 19.00 — Кинопанорама. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «Музикали киоск». 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Рафферти». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — Ҳужжатли фильм. 23.30 — Енгил атлетика.

ЎзТВ I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — «Шанба тароналари». 10.40 — «Шахмат мактаби». 11.10 — «Тошкентнинг 2 минг йиллигига». «Тошкентнинг ўтмишдаги сиймолари». 11.40 — «Дворянлар уяси». Бадиий фильм. 13.30 — П. Қодиров. «Олмос камар». Телевизион видеофильм премьераси. 2-қисм. 14.20 — «Йўл ҳаракат хавфсизлиги учун». 18.05 — Мультфильм. 18.30 — Болалар учун концерт. 19.00 — Телевизион фильм. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришда кибернетиканинг роли». 20.15 — Телевизион фильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Дефолиация: мутахассислар маслаҳати». 22.25— П. Қодиров. «Олмос камар». Телевизион видеофильм премьераси. 3-қисм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

4 СЕНТЯБРЬ, ЯКШАНБА

МТ I. 9.00 — «Время». 9.40 — Концерт. 10.05 — Телевизион ҳужжатли фильм. 10.25 — «Будильник». 10.55 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.55 — «Здоровье». 12.40 — «Тонгги почта». 13.15 —«Қишлоқ янгиликлари». 14.15 — «Ҳаётга йўлланма». 14.40 — «Музикали киоск». 15.10 —Концерт. 16.15 — «Иван Рибаков». Фильм-спектакль. 17.50 — Мультфильм. 18.05 — Концерт. 18.30 — «Халқаро панорама». 19.15 — «Бугун нефть ва газ саноати ходимлари куни». 20.30 — «Саёҳатчилар клуби». 21.30 — «Время». 22.05 — «Футбол шарҳи». 22.35 — Академик эшкак эшиш бўйича жаҳон чемпионати. 23.05 — Концерт. 23.50 — Янгиликлар.

МТ II. 9.00 — «Зарядкага сафланинг!» 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.30 — «Хазина». Бадиий фильм. 11.00 — Концерт. 11.35 — Ҳужжатли фильм. 12.05 — Концерт. 12.45 —«Асли болаликдан». Ю. Олеша. 13.30 — «Коммунистлар, олға!» Музикали-публицистик кўрсатув. 14.35 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 15.30 — Ҳужжатли фильм. 15.50 — «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 16.20— Велоспорт бўйича жаҳон чемпионати. 16.40 — «Пульчинелла, ниқобингизни ечинг». С. Брунининг бугунги Неапол бўйлаб музикали саёҳати. 17.30 — «Синдикат-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 18.35 —Краснодар телевидение студиясининг программаси. 19.30 — «Театр афишаси олдида». 20.30 —«Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!». 20.45 — «Музей ва кўргазма заллари бўйлаб». 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Рафферти». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 23.15 — Енгил атлетика.

ЎзТВ I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — «Маҳаллада дув-дув гап». Бадиий фильм. 11.30 — Мультфильмлар. 12.00 — «Қувноқ стартлар». 13.00 — «Бугун — Нефть ва газ саноати ходимлари куни». 13.20 — П. Қодиров. «Олмос камар». Телевизион видеофильм премьераси. 3-қисм. 14.30 — Реклама. 18.05 — Мультфильм. 18.30 — «Мўъжизалар оламига саёҳат». 19.15 — Телевизион фильм 19.30 «Ахборот». 19.45—«Цирк! Цирк! Цирк!» 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30— «Время». 22.05 — Концерт. 22.45 — Телевидение экранида биринчи марта. Ҳаёт илдизи. Бадиий фильм.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

Адабиёт ва санъат

«ЎЗБЕКФИЛЬМ»: КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

КОМИЛ Ерматов номидаги «Ўзбекфильм» киностудияси мамлакатимиздаги энг кекса студиялардан биридир. У 1925 йил ташкил қилинган бўлиб, бу ерда ўзбек кино санъатининг шуҳратини бутун дунёга таратган кўпгина санъат усталари етишиб чиқдилар.

Ҳозир «Ўзбекфильм» ижодкорлари ўзбек-совет кино санъатининг энг яхши анъаналарини ривожлантириш ва уни муносиб асарлар билан бойитиш йўлида самарали ижод қилмоқдалар. Студияда йилига ўртача 12 та бадиий (шу жумладан, 6 та телевизион фильм), 8 та мультипликацион лента, 6 та «Наштар» сатирик журнали суратга олиниб, 60—65 та фильм дубляж қилинмоқда.

Экран санъати усталари ўзларининг байрамлари — совет киноси кунини қандай ютуқлар билан кутиб олмоқдалар! Махсус мухбиримизнинг бу саволига «Ўзбекфильм» киностудиясининг директор ўринбосари А. Ф. УСАЧЕВ шундай жавоб берди:

— «Ҳақиқий санъат одамларда яхши ҳис-туйғулар уйғотиб, халқлар ўртасида ҳамжиҳатликка кўмак бериб, эртанги кун бугунги кунга нисбатан фаровонроқ ва осойиштароқ бўлмоғига муносиб хизмат қилиши мумкин, деб ўйлаймиз», деган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ю. В. Андропов XIII Москва халқаро кинофестивалининг қатнашчилари ва меҳмонларига юборган табригида. Дарҳақиқат, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларида ҳам совет санъаткорларининг зиммасига жуда катта вазифалар юклатилди. Бу мўътабар анжуманлар минбаридан туриб айтилган сўзларни ўзларига дастуриламал деб билган студиямиз ижодкорлари совет кино санъатининг ниҳоятда бой тажриба ва анъаналарини изчил давом эттириб, томошабинларнинг юксак талаб ва маънавий эҳтиёжларига жавобан ғоявий-бадиий жиҳатдан етук асарлар яратиш мақсадида самарали изланмоқдалар. Айниқса, бу борада Йўлдош Аъзамов, Шуҳрат Аббосов, Равил Ботиров, Латиф Файзиев, Али Ҳамроев, Элёр Эшмуҳамедов, Қамара Камолова, Учқун Назаров, Дамир Салимов каби моҳир режиссёрлар, сценарийчи, оператор ва рассомлар, композитор ва бошқа касб эгаларининг ижодий ҳамкорлиги натижасида вужудга келаётган экран асарлари санъат мухлисларининг эътиборини қозониб келмоқда. Бунга кино санъати усталаримизнинг кейинги пайтларда яратган бир қанча асарлари билан шу йилнинг май ойида Ленинград шаҳрида ўтказилган XVI Бутуниттифоқ фестивалида муносиб иштирок этганлиги ҳам гувоҳлик беради. Бу анжуманда ўзбекистонлик санъаткорларнинг «Тожикфильм» билан ҳамкорликда ишлаган «Даҳонинг ёшлиги» (О. Агишев, Э. Эшмуҳамедов) бадиий картинаси бош совринга сазовор бўлганлиги, «107-инструкция бўйича тўнтариш» фильми (А. Галиев ва Э. Тропинин сценарийси, режиссёрлар З. Собитов, Г. Бзаров) эса болалик ҳимояси мавзуини энг яхши ифодалаган асар сифатида тақдирланганлиги, «Қизилқумни чўл деманг» лентаси (С. Благов сценарийси, режиссёр Д. Салимов) ҳужжатли фильмлар конкурсида иккинчи ўринни эгаллаганлиги ва Озиқ-овқат программасини ҳаётга татбиқ этиш мавзусини чуқур очиб берганлигини учун «Улкан муҳимлик» картинаси (Р. Багирян сценарийси, режиссёр Ш. Қурбонов) махсус диплом билан тақдирланганлиги ўзбек кинематографчиларининг катта ютуғидир. Албатта, бу фильмларнинг муваффақияти ижодкорларга чексиз қувонч бахш этибгина қолмай, уларни бундан кейин ҳам самарали ишлашга руҳлантирмоқда.

Шу кунларда студиямизда иш қизғин. Санъаткорлар турли мавзу ва жанрлардаги бир неча фильмлар устида иш олиб бормоқдалар. Ўзбекистон ССР халқ артисти, режиссёр Л. Файзиев 1916 йилги Жиззах қўзғолони ҳақидаги «Уйғониш» фильмини тамомлаб, драматург Ў. Умарбеков ва ўзининг сценарийси асосида ҳинд санъаткорлари билан ижодий ҳамкорликда «Муҳаббат афсонаси» картинасини суратга олишни бошлаб юборди. Бу фильмга ҳинд афсонаси асос қилиб олинган бўлиб, у Ўрта Осиё ва Ҳиндистон халқларининг қадимдан дўстлиги, муҳаббатнинг умри боқийлигини тараннум этади.

СССР халқ артисти Й. Аъзамов ва З. Ройзман А. Макаров ва М. Мелкумов сценарийлари асосида яратаётган картина эса «Пароль—«Отель Регина» деб номланган. Тарихий-революцион мавзудаги бу фильм 20-йиллар чекистларининг аксилинқилобчилар исёнини бостиришдаги курашига бағишланган. Ундаги бош ролни таниқли ўзбек актёри М. Ражабов ижро этмоқда.

Д. Орлов сценарийси асосида суратга олинаётган «Жаҳаннамдан репортаж» картинасининг мавзуси «107-инструкция бўйича тўнтариш» фильмига яқин бўлиб, бу картина воқеалари Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатларининг бирида рўй беради. Унга Г. Бзаров режиссёрлик қилмоқда. Бундан ташқари, СССР халқ артисти Ш. Аббосов «Оловли йўллар» кинороманининг сўнгги серияларини суратга олмоқда. Режиссёр Ю. Степчук ишлаётган «Акмалнинг янги саргузаштлари» картинаси бундан аввал намойиш қилинган «Акмал, малика ва аждаҳо» фильмининг давоми бўлиб, унда ёвузлик ва эзгуликнинг азалий кураши ҳикоя қилинади. Қ. Камолова ишлаётган «Кунлар оша...» фильми эса терговчилар фаолиятининг муҳим жиҳатларини ифода этади.

Қўлга киритилаётган ютуқлар ва олиб борилаётган бу самарали изланишларни қайд этиш билан бирга, экран ижодкорлари халқимизнинг қаҳрамонона меҳнати, замондошларимизнинг маънавий-ахлоқий оламини теран тадқиқ қилиш йўлида ҳали жуда кўп ижодий меҳнат қилишлари, бугунги ҳаёт кун тартибига қўяётган долзарб масалаларга ўз муносабатларини билдиришлари керак. Ўйлайманки, зиммаларидаги шарафли ва масъулиятли вазифаларни амалга ошириш учун студиямиз ижодкорлари бутун куч ва имкониятларини сафарбар этадилар.

БУГУН — СОВЕТ КИНОСИ КУНИ

Мўмин ҚАНОАТ,
СССР Давлат мукофоти лауреати

ЯНГИ ТАРЖИМАЛАР

ГУЛИ БОДОМ

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ҚАҲРАМОНИ САИДАҲМАД КАРИМОВ МОНОЛОГИ

Эй менинг мармар
туёқлигим,
Думинг укпар,
юмшоқлигим,
Шахтинг—каптар
қанотлигим,
Йўлинг сарсар,
шитоблигим,
Гули Бодом!

Волгада сен ҳаммадан
аввал,
Тўп садосин тингладинг,
Чанг торидек титрадинг,
Наъра тортдинг,
Наъра тортдинг,
Гули Бодом.

Жаҳон ҳарбу
жангоҳидасан,
Бу заминга куч-дармон
эдинг,
Жангда метин чўнг
қалқон эдинг,
Сен Волгада мард посбон
эдинг,
Эгар узра ҳормас жон
эдинг,
Гули Бодом!

Қиш кунида, бир тонг
чоғида,
Сен камонининг ўқидай
учдинг,
Темир қурол бандини
қучдинг,
Даштда эсган кучли
шамолдай,
Отлардан илк ҳамлага
кўчдинг,
Гули Бодом!

Сен Волгадан Калачга
қадар,
У кун тинмай шаҳдам
борардинг,
Жангга жаҳд-ла илдам
борардинг,
Инсон қони қизартган
даштда,
Дилда дарду алам
борардинг,
Гули Бодом.

Сўнг майдонга кирдинг
Рахш симон,
Бўлдинг жангда чўл
жаҳди-тўфон,
Тунда ёвни сен айлаб
яксон,
Гоҳ бир ўзинг урардинг
жавлон,
Гули Бодом!

Сен эгарнинг остида
кўрдинг
Уч қишни сен, ҳам уч
баҳорни,
Тортдинг даштда ғаму—
озорни,
Аёз, ёмғир ҳамда муз,
қорни,
Кўрдинг қанча тақдирда
борни,
Гули Бодом.

Брест деворига бу оқшом,
Жиловдор кириб келдинг
Бодом,
Шиддаткор кириб келдинг
Бодом,
Аста оёқ қўйиб хокига,
Беозор кириб келдинг
Бодом,
Эй Бодом!

Ўзга тупроқ бошланар
бундан,
Ўргилай жаҳду
жаҳотингдан,
Чопқир туёғу
қанотингдан,
Ўргилай бошу
сумбатингдан,
Яна бир куч бер
шиддатингдан,
Ўргилай азму
нажотингдан,
Гули Бодом!

Сен Европа кўчаларида
Бонг ур саодатдан,
Қутқар уни асоратдан!
Сўнг Висла сувида сени
Ювиб, айлай соф
кудуратдан,
Гули Бодом.

Йўлни тезлат эй Ҳисор
оти,
Хатлон чавандозини қаноти,
Олдда Олмон — ёв
мамлакати,
Бошда яздон ғазаб
шиддати,
Дилда инсон меҳру
ҳиммати,
Бўлмади йўл осон
қисмати,
Гули Бодом!

Душман агар оёқда
турса,
Уни топтаб, ҳатлаб
ўтардинг,
Душман агар йиқилган
бўлса,
Босмай уни, четлаб
ўтардинг.
Яхшиликни сен бу
заминга
матлаб этардинг,
Гули Бодом!

Гулим, сенинг оёқ
остингда
Мана бу кун мизғийди
Одер,
Сокин суви аста
товланур,
Нотинч дилинг бу жойда
бироз,
Тинчиб, дам олур,
Гули Бодом.

Шу чоқ бир танк чиқиб
ўрмондан,
Юрди сенга қарши
томондан,
Чиқди теринг қизғин
танингдан...
Олов сочди, қаддинг
букилди,
Соч толангдан қонинг
сизилди,
Гули Бодом.
Йиғлар эдинг сен худди
инсон,
Кўзинг юмиқ, титрар тану
жон,
Кўринди ол кўзингга
жаҳон,
Кулдинг...
мени икки оёқдан
Айирдинг шу он,
Гули Бодом!

Бодом, оч ул бодом
кўзингни,
Қара, оқар олдинда дарё,
Қара, боқар орқадан дунё,
Қўзғал жойдан, ўлмагин
асло,
Сен гуллардан мужда
доимо,—
Гули Бодом!
Ҳисорингда бу тонг
чоғида,
Ғунча очур бодом
гуллари,
Жудолик... оҳ, оғир,
қайтайин...
Номи гўзал дўстим,
айтайин,
Жанг кутмоқда, унга
қайтайин,
Сен тугатдинг йўлни
шундайин...
Алвидо дўст, Гули
Бодомим,
Гули Бодом!

Тожикчадан
НАЗАРМАТ таржимаси.

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси маданият уйининг ўзбек халқ рақс ансамбли қатнашчилари Тошкентнинг 2 минг йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Суратда: ансамбль санъаткорлари машғулот пайтида.

В. Сироткин фотоси.

...ДРЕЕВА.

Редактор ўринбосари
С. Ғ. МУСАЕВ.

● ТАБИАТ ҚЎЧОҒИДА.

В. Портнов фотоэтюди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БЎЛИМИДА

УМИДЛИ ҳикоянавис Абдусамат Абдулҳақов 1950 йили Оҳангарон районидаги Телов қишлоғида туғилган. У 1977 йилда В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети журналистика факультетининг сиртқи бўлимини тугатди. Айни кунларда «Оҳангарон» газетасида бўлим мудири бўлиб хизмат қилмоқда.

Абдусамат Абдулҳақовнинг ҳажвий машқлари республикамизнинг бир қатор газета ва журналларида эълон қилиниб, радио тўлқинлари орқали ҳам эшиттирилиб келинмоқда. У ўтган йили ўтказилган ёш ижодкорларнинг республика семинарида ҳам иштирок этди.

Истеъдодли қаламкашнинг машқларида кўпроқ енгил кулгига мойиллик сезилиб турса-да, аммо бу кулги замирида ҳаёт ҳақиқати, қолаверса, ижодкорнинг актив гражданлик позицияси намоён бўлади.

Эътиборингизга Абдусамат Абдулҳақовнинг янги ҳажвий ҳикоясини ҳавола қиламиз.

«ҚАНИ, МИНБАРГА МАРҲАМАТ!»

(ҲАЖВИЯ)

КЕЧҚУРУНГИ соат 8—9 лар чамаси директорнинг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари Шоаҳмад Шорасулович қайниси билан омухта ем цехига кириб келди. Икки юзи қипқизил, боши арчилган тухумдай ялтироқ, бақалоқ киши пилдираб келиб, қўшқўллаб унинг қўлини тутди. Шоаҳмад Шорасулович унинг бу мулозаматига парво ҳам қилмай қўлининг учини бера қолди. Сўнг маънодор қилиб томоқ қирди.

— Тайёр, хўжайин, тайёр, — деди бояги киши қуллуқ қилгудек букилиб. — Опчиқаверайликми?

Шоаҳмад Шорасулович қайнисини имо қилиб кўрсатдида, ўзи тегирмон цехига ўтди. Тайёр қопларни қабул қилиб олаётган қўнғиз мўйловли йигитга қараб ўртанча ва кўрсаткич бармоғи билан сочини таради. Йигит, «тушундим», дегандай бош силкиди.

Ўн қоп ем ва икки қоп олий навли ун ортилган машина комбинат дарвозасидан чиқиши билан рўпарадан келаётган «Волга» автомашинаси йўл чеккасида тўхтади. Ундан бир ҳафта олдин ишга тайинланган директор тушди. Шоаҳмад Шорасуловичнинг баданини титроқ босди. Янги директор билан ҳали тузукроқ танишишга ҳам улгурмаган эди. Тўхтатай деса, машинада ўғирлик мол, ўтиб кетай, деса, директор йўлнинг ўртасига келиб қолган.

— Тўхтат, — деди жаҳл билан Шоаҳмад Шорасулович қайнисига. Сўнг кабинадан туша солиб, чап қўлини биқинига тираб директорга қўл узатди.

— Э, ҳорманг, Аҳмаджон ака! — бу гап Шоаҳмад Шорасуловичга «Аҳа, қўлга тушдингми?» дегандек туюлди.

— Ҳа, энди комбинатни бир айланиб...

— Дуруст, дуруст, ем олибсизда-а. Молдан кўпми?

— Э, йўқ. Икки-уч макиён, бир жўжахўроз...

— Яхши-яхши. Идорага кирайлик-чи...

— Нима дедингиз? — Бундан Шоаҳмад Шорасулович бир чўчиб тушди.

— А?! Нима? Ҳеч нима.

— Э, ўлманг, — кулди директор, — шу қўй деган жонивор яхши нарса-да. Айниқса, думбаси диркиллагани бўлса-ми?

— Ҳа-ҳа. Яхши-яхши. Борбор. Шунақаси бор.

Шоаҳмад Шарасуловичнинг кўнгли ёришгандай бўлди. У гапнинг бир учини эшитса, қолганини англаб оладиганлар хилидан эди.

— Эртага, йўқ бугун, ҳозир биттасини...

— Аҳмаджон ака, гапнинг «бердиси»ни эшитинг олдин. Гап бундай. Биз ҳам оиликка қараган одаммиз, мол-ҳол қилгимиз келади. Ўзингиз бир оталик қилиб... бу ёғини тушунасиз-ку. Комбинатга яқинроқ жойдан совхоз билан гаплашиб бир-икки гектар ер олиб берсам. Атрофини ўраб, қўра қилиб, ўзингиз...

— Бўлади, жуда бўлади. Айтганингиздан юз фойиз ортиқ бўлади. — Шоаҳмад Шорасуловичнинг кўзларидан бамисоли ўт чақнарди... У эртасигаёқ ишга шўнғиб кетди. Директор ҳам «ўғил бола» экан, ер масаласини дарров ҳал қилиб берди. Шоаҳмад Шорасулович бир ярим гектар ернинг атрофига сим ўради. Уйидаги қўй-эчкиларни олиб келди. Уларнинг тўрттасини хўжайинга «атаб» қўйди. Яна бозордан ўнтача совлиқ олди. Бундан ташқари тўртта ёш буқани бўрдоқига боқа бошлади. Директор ҳам қараб турмади. Молларни боқиш учун тўртта чўпонга комбинат ҳисобидан маош тўғрилаб берди. Молларнинг саноғига етиш ҳам қийин бўлиб қолгач, Шоаҳмад Шорасулович экспедиторини штатсиз бухгалтер қилиб тайинлаб қўйди. Совхоз директори билан оғзаки шартнома тузиб, алоҳида хандаққа силос, бошқа бирига сенаж бостирди. Икки ғарам пичан олди. Эвазига совхоз товуқлари учун дон чиқиндисидан «оширди»...

Молларни пуллаш пайти ҳам келиб қолди. Шоаҳмад Шорасулович маслаҳатлашиш учун директор олдига кирди.

— Э-ҳа, бормисиз, Аҳмаджон ака. Сизни кундузи чироқ ёқиб тополмайдиган бўлиб қолдик-ку.

— Энди хўжайин, юмушчилик, мол-ҳол дегандай.

— Ҳа-я. Қалай, кўпайяптими? Энди кимларнинг қанча моли борлигини бир ҳисобкитоб қилайлик-чи.

Шоаҳмад Шорасулович папкасидан катта дафтар китобини олиб ўқишга тушди.

— Тегирмон бошлиғиники — 22 қўй, 7 новвос, емхона мудириники — 18 та қўй, 12 эчки, 11 та буқа, бош иқтисодчи (қайнатасиники билан) — 38 та майда мол, 6 та қорамол, техника хавфсизлиги инженериники...

— Бўлди-э, ҳали кўпми? Бўлди-бўлди. Шуларнинг ҳаммаси бизнинг ҳисобдами? Майли-майли. Қўли теккандан кейин оғзи ҳам тегадида.

— Хўжайин, молларнинг бир қисмини сотсакмикан, девдим.

— Нима, пул керакми?

— Э, йўқ, ҳозирча пулга муҳтожлик йўқ. Фақат мол кўпайиб кетди-да.

— Унда сотамиз. Эртага мажлисга келинг. Йиғилишдан сўнг маслаҳатлашамиз. Хўпми?..

Йиғилиш бошланди. Якунловчи сўз директорга берилди.

— Бу йилги эришилган ютуқларимиздан яна бири, — деди у сўзини давом эттириб, — комбинатимизда ёрдамчи хўжалик ташкил этдик. Бу шахсан Аҳмаджон ака Шорасуловичнинг ташаббуси, кучғайрати ва ташкилотчилиги эвазига амалга оширилди. Ҳозирги кунда комбинатнинг ёрдамчи хўжалигида мингга яқин қўй-эчки, 200 дан ортиқ қорамол, 5 мингта парранда бор. Бунга эришишда бош инженер Арзамасов, бош иқтисодчи Холидов, тегирмон бошлиғи Нуралиев, ем тайёрлаш цехининг бошлиғи Шавкатов ва бошқалар жуда катта ҳисса қўшганликларини таъкидлашни истардим. Шунинг учун ҳам мен боя уларга бир окладдан, Аҳмаджон акага эса уч окладдан мукофот пули бериш тўғрисидаги буйруққа имзо чекдим. Раҳмат, Аҳмаджон ака! Қани минбарга марҳамат! Сиз — бизнинг ғамхўримиз, комбинатимиз жонкуярисиз...

Қарсак устига қарсак чалинди. Лекин Шоаҳмад Шорасуловичнинг минбарга чиқиши у ёқда турсин, ҳатто туришга ҳам ҳоли йўқ эди...

Абдусамат АБДУЛҲАҚОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Ота-оналар, Сизлар учун». 10.10 — «Спортлото»нинг 35-тиражи. 10.20 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 10.50 — «Сизни қизиқтирган адабиётлар». 11.35 — «Ўсимликлар дунёси». 12.20 Ёдингдами ўртоқ..., 13.20 — «Камалак». 13.50 — «Сиз бунга қодирсиз». 14.35 — «Дунё воқеалари». 14.50 — «Сиёсий шарҳловчи В. П. Бекетов суҳбати». 15.20 — Мультфильм. 15.30 — «Мўъжизасиз мўъжизалар». 16.25 — Концерт. 16.55 — «Бугун Совет киноси куни». 17.10 — Фильм-концерт. 18.05 — «Ҳамдўстлик» телевизион журнали. 18.35 — «Яна бир новелла». 19.30 — «Чин қалбдан». 21.30 — «Время». 22.05 — «Механик Гавриловнинг севимли аёли». Бадиий фильм. 23.35 — Концерт-учрашув. 00.05 — Янгиликлар. 00.10 — Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати.

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — «Агар соғлом бўлай десанг». 9.25 — Ҳужжатли фильмлар. 10.20 — «Тонгги почта» музикали кўрсатуви. 10.50 — «Лесневскийлар оиласи». Телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 11.45—Ҳужжатли фильм. 12.40 — «Музикали киоск». 13.10 — «Кинотомошабин ҳамроҳи». 13.55 — Волейбол бўйича халқаро турнир. СССР—АҚШ. 14.40 — «Ёзги сайллар». Фильм-спектакль. 17.05 — Велоспорт бўйича жаҳон чемпионати. 17.35 — Ҳужжатли фильм. 18.25 — «Советская культура» газетаси соврини учун бадиий гимнастика бўйича халқаро мусобақалар. 18.55 — «Халқаро обзор». 19.10 — ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «Здоровье». 21.30 — «Время». 22.05 — «Музика ҳамма учун». 23.30 — Спорт программаси. 24.00 — «Поэзия». С. Орлов.

ЎзТВ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Ҳужжатли киноэкрани. 10.55 — Концерт. 11.25 — Ўзбекистон ССР Давлат архивидан репортаж. 11.55 — ГРУЗИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. 13.25 — Телевизион миниатюралар театри. 14.10 — «Бошқариш мактаби — хўжалик юритиш мактаби». 17.00 — «Дўстлик экрани». 18.00 — «Бойчечак». 18.30 — «Кино оламида». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Оламга саёҳат». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Эстрада калейдоскопи». 21.30 — «Время». 22.05 — Мутахассислар маслаҳати. 22.25 — «Фавқулодда комиссар». Бадиий фильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.

Давлат банкининг Тошкент область конторaси коллективи Давлат банки ходими К. Ғуломовга отаси

Ғулом ҲОШИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь—334808, 325353, секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749, қишлоқ хўжалиги — 325647, пропаганда; совет қурилиши — 325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553, адабиёт ва санъат — 325767, ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354. Фотомухбир — 325894.

Р. 02113. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ ордени босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б—1671.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12